

Undorfin
Védelem a kártevőknek?
Mozaikok a Fehőva-ról

ELŐFIZETŐKNEK: 500 FT

www.vadaszlap.hu

magyar

VADÁSZLAP

VADÁSZLAP

**Megjelenik havonként,
a megelőző hónap
utolsó hetében.**

Lapzárta a megelőző hónap
második péntekén.

Meg nem rendelt kéziratokat
és fotókat nem őrzünk meg
és nem küldünk vissza.

Ára: 595 Ft,
előfizetőknek: 500 Ft.
Az előfizetési díj: 6000 Ft/év

**A nyugdíjasoknak, diákoknak
és hivatásos vadászoknak
nyújtott 1200 forintos
kedvezmény
2005. március 1-jéig
volt érvényes.**

A Magyar VADÁSZLAP előfizet-
hető "Belföldi Postautalványon"
a szerkesztőség címén, átutalással
a 65100149-10004115 számlán,
vagy a hírlapkézbesítőnél,
a postahivatalokban.

Terjeszti a Lapker Rt., a Magyar
Posta és az alternatív terjesztők.

Kiadja:
**a Vadászati Kulturális
Egyesület**

Központi telefon és fax: 242-00-42
E-mail: vke@vadaszlap.hu
www.vadaszlap.hu

Kiadó-főszerkesztő:
Csekő Sándor
(30/397-56-51)

Szerkesztő:
Homonnay Zsombor
(30/397-56-71)

Főmunkatárs:
Somfalvi Ervin
(30/397-56-61)

Munkatársak:
Márok Tamás
(30/913-92-05)

Wallendums Péter
(20/443-78-79)

Hirdetési manager:
Somlyai Mónika
(30/380-3261)

Tervezőszerkesztő:
Köszegi Szilvia

Webmester:
Hegedűsné Wéber Ildikó
(20/391-70-47)

Szerkesztőségi titkár:
Elek Ferencné
(30/410-10-51)

A szerkesztőség és a kiadó címe:
1031 Budapest, Pákász u. 7.

Nyomdai előállítás:
Pharma Press Nyomda
Felelős vezető:
Dávid Ferenc
ügyvezető igazgató

ISSN 1215-6159
(Nyomtatott)
ISSN 1588-1229
(Online)

Példátlan

Ha egy üzlet beindul, nincs megállás!
- akár ez is lehetne a Gazdasági Ver-
senyhivatal szlogenje. Öt évvel ezelőtt
még csak 74 millió forint bírságot
szabtak ki a "versenyzőkre" s tavaly
már ez az összeg meghaladta a 8 és
fél milliárdot.

Rendjén is van a dolog, aki szabály-
talanul versenyez, jogtalan előnyökre
próbál szert tenni, ilyen-olyan árkartel-
leket alakít, bűnhődjön, fizessen az
extraprofitjából kemény büntetéseket.

A magyar vadászatot is megtalálták
a GVH fiatal és "felkészült" szakem-
berei, széles körű vizsgálattal kiderítet-
ték, hogy az FVM által támogatott
Vadgazdasági Termékek és Szolgáltató-

sok Terméktanácsa (VTT), vala-
mint jó néhány
vadászszerkező
iroda megpróbálta
egyeztetni a vadá-
szat és a vadhús-
felvásárlás árait
... de a versenyt
korlátozó megállá-
podás kísérlete:
vétség a szabad
piac versenyszabá-
lyai ellen. Első
nekifutásra - igaz

titkosítottan - horror büntetéseket mér-
tek az akcióban résztvevőkre, majd eze-
ket csökkentették, ugyanakkor a va-
gyonnal, kereskedelmi forgalommal egy-
általán nem rendelkező érdekegyeztető
szervezetnek, a Terméktanácsnak
megemelték a büntetését: a vadászati
árak egyeztetéséért 150 milliót, a vad-
hús irányáira vonatkozó javaslatért 80
millió forint büntetést szabtak ki.

Az úgynek természetesen még nincs
vége, most kezdődik a minden bizony-
nyal több esztendőre prognosztizált
pereskedés.

Anélkül, hogy a részletekkel, kifogá-
sokkal konkrétan foglalkoznánk, néhány
eretnek gondolat önkéntelenül felvető-
dik bennem. Elsőnek az, hogy mintha
párhuzam lenne az APEH és a GVH
tevékenysége között. Üres az állam-
kassza, bevételt kell a kormányhivata-
loknak produkálni. Végül is "tök mind-
egy", hogy ezt adó vagy büntetés for-
májában hajtják be rajtunk. Aztán
az is a párhuzamot erősíti, hogy a
példátlan szigorúsággal megfogalmazott

határozatokat az "áldozat" biztos ellehe-
tetlenülésének sötét felhői lengik körül,
mintha érdektelen lenne egy-egy gazda-
sági szereplő eltűnése, kiválása az élet,
a piac forgószínpadáról. Lehet, hogy
nem igaz, lehet, hogy csak az újságíró
fantazmagóriája, de mintha kezdenék
a gyakorlati élettől elszakadt, értelmet-
len és végrehajthatatlan hazai és nem-
zetközi határozatok országa lenni ...
amit még mi, magyarok megtetézünk
egy kis túllihegessel is.

Ha a konkrét példát nézzük, a ter-
méktanácsoknak az a feladata, hogy
összefogják egy-egy termék teljes
pályáját, megpróbálják összehangolni
a termelő, a feldolgozó, a kereskedő
és a fogyasztó érdekeit... ahogy Balsay
Miklós, a VTT elnöke fogalmaz: egy
karamba próbálják terelni a farkasokat
és a bányákat. Amikor akár a vadá-
szat, akár a vadhús áraitól beszéltek,
ezek a külpiaci árakat és a hazai költ-
ségeket összehangoló irányárak voltak
és egyetlen "versenyzőt" sem köteleztek
semmire, hiszen a valódi árakat úgy is
a kereslet-kínálat alakulása szabályozza.

Az irányár - véleményem szerint -
a szakma szempontjából igen fontos
információ, olyan tájékozási pont,
amely az adott esetben egy piacépes
magyar terméket próbál védeni, értéken
tartani, hogy ha a vadászszerkezőkkel,
a külföldi vagy belföldi bérvadászal
tárgyalunk, tudjuk, jó vagy rossz üzlet
van kilátásban, ha felette vagy alatta
értékesítjük a gímibánkat, vaddisznó-,
és fácánhajtásainkat.

Igen, a magyar vadállomány és
a vadászati szolgáltatás érték, nemzeti
érték, többre érdemes hungaricum,
ami sokkal több figyelmet, támogatást
érdemelne, mint amennyit erre
a kormányhivatalok jelenleg fordíta-
nak... a méltánytalan, negatív
megközelítés helyett.

Nem politizálok, csak kérdezek: mi-
lyen jövő vár rám, kiszolgáltatott kis
vadászra és a létükért küszködő átlag
vadászatra jogosultakra, ha az egyik ál-
lami szervezet képes belemarni egy
másik - államilag kitalált, létrehívott és
támogatott - szervezetbe?

És kinek lesz ebből haszna?

Arka Lőrinc

FOTÓ: CSÉKE CSILLA

Fotó: Csizsá

Góg Gáborral, a Sellyei Szarvas Vadásztársaság elnökével

A 18 ezer hektáros dél-magyarországi, pontosabban ormánsági vadászterület tulajdonképpen a 37 éves vállalkozó "magánterülete", ahol kőkeményen érvényesül a tulajdonosi szemlélet, ahol a vadászat és a vadgazdálkodás napjainkban megvalósítható optimalizálására, az ökológiai és az ökonómiai szemlélet érdekegyeztetésére, egy példaértékű mintagazdaság kialakítására törekszenek. Az úttörő kísérlet három évvel ezelőtt 8 ezer hektáron kezdődött a Mecsekerdő Rt. pauszál bérleti szerződésével és tavaly márciusban alakult meg a Sellyei Szarvas Vt., s lett a különleges rendeltetésű vadászterület vadászatra jogosultja.

Az utolsó, aki csődbe megy

VADÁSZLAP: Ahhoz, hogy ennek a vállalkozásnak a lényegét megértsük, óhatatlan, hogy ne ejtsünk szót magáról a vállalkozóról. Miért lesz egy, a pénzvilágban sikeres cégtulajdonosból vadgazda?

Góg Gábor: - Mert ehhez van kedve, ezt szereti, kimondva vagy kimondatlanul azért dolgozott idáig, hogy vadász-vadgazda lehessen. Amikor leérettségiztem, egy évig Gyarmatpusztán voltam segéd-vadőr, azaz amolyan mindenes, mert már akkor eldöntöttem, hogy ezen a pályán szeretnék érvényesülni. Persze gyorsan rá kellett jönnöm, hogy ez így nem fog menni, kénytelen voltam továbbtanulni és elkezdtem Gödöllőn az agráregyetemet. Az utolsó évet

Hollandiában végeztem el és lettem bróker. Amikor hazajöttem, megalapítottam a saját értékpapír forgalmazó cégemet, amit 1997-ben eladtam, hogy befektethessek - a többi között - a vadászatba-vadgazdálkodásba.

VADÁSZLAP: Hogy került Sellyére?

Góg Gábor: - Szalonkázni jártam Köröscsönye-pusztára, ahol megismerkedtem Jung Jenővel, akiben egy fantasztikusan jó szakembert ismertem meg. Összebarátkoztunk, s ez a barátság indította el bennem a gondolatot, hogy csináljunk itt együtt egy minta vadgazdaságot. Jenő azóta is a legjobb barátom, függetlenül attól, hogy a szakmai kérdésekben rendszeren szoktunk vitatkozni.

VADÁSZLAP: Kockázat nélkül nincs üzlet. Mi volt a legnagyobb kockázat?

Góg Gábor: - Hogy lehet-e a magyar vadászokra, mint fizető vendég-vadászokra alapozni? Én ugyanis ebben hittem és hiszek, hogy vannak magyar vadászok, akik igénylik és meg is tudják fizetni az ormánsági szarvasbika vadászatának árát, az általunk nyújtott szolgáltatások díjait. Már az első év, ami negatív eredménnyel zárult, bebizonyította, hogy kialakítható egy új vendégkör. Három év után ott tartunk, a vendégeink fele magyar vadász, akik rendszeresen visszajárnak hozzánk. Csak olyan vadászokat fogadunk, akik egyrészt meglövik a leszerződött vadat, másrészt akinek az igényeit igényesen és

maradékalanul ki is tudjuk szolgálni... és aki ezt hajlandó megfizetni.

VADÁSZLAP: Mitől volt negatív az első év és az eredmény érdekében mi mindent változtatott azóta?

Góg Gábor: - Az első évben bebuktunk a vadkárrel. Nem azért, mert a korábbi évekhez viszonyítva megemelkedett, hanem mert túl hatékonyan védekeztünk ellene. Arra gondoltunk, hogy na, majd mi megelőzzük a vadkárt... és a tradicionális bógőhelyeket, amelyek a vadászati bevétel 40-50 százalékát adják - zömében kukoricatáblákat - bekerítettük villanypásztorral. A kerítések miatt elmentek a tehenek és nem volt nálunk jó a bőgés, a tehenek elvitték a bikákat.

Okultunk belőle. Ma is kerítünk, de inkább a vadföldek körül. A másik lényeges változtatás, hogy megvettem, illetőleg bérbevettem a vadkáros területeket, a jó bógőhelyeken a termőföldeket. És nagyon fontosnak tartom, hogy ezalatt a három év alatt sikerült normális kapcsolatot kialakítani a földtulajdonosokkal. Ma már nem ellenségnek, hanem partnernek tekintenek bennünket. A kapcsolatainkat minősíti, hogy 2004-ben 45 millió forint vadkártérítést fizettünk ki és nincs egyetlen peres ügyünk sem. Igaz, a szakmámon kívül a vadkár elhárítása érdekében 24 éjjeliőr őrzi a külső vadkáros területeket. A többi között ennek lett az eredménye, hogy az elmúlt vadászati idényben 95 gím-bikát lövettünk és a szeptemberi átlag agancssúly 7,5 kiló feletti ... és a gazdálkodásunk eredményesre fordult.

VADÁSZLAP: Gondolom, alapvető változást hozott a gazdálkodásban, hogy 2010-ig vadászatra jogosulttá vált a vadásztársaságnak "álcázott" vállalkozása?

Góg Gábor: Az álcázás nem rajtam múlik, csak ebben a formában lehetünk haszonbérlet és így hosszabb távra stabilizálódott a helyzetünk.

Nem a két szép szememért kaptam meg a bérlés lehetőségét, az előírásoknak megfelelően, évek óta ezen a területen működik a növénytermesztéssel foglalkozó kft-m. Mintegy 1000 hektáros saját tulajdonú és bérelt területen gazdálkodunk, gabonát, kukoricát és más takarmánynövényeket termesztünk értékesítésre, kisebb

részben a vadállomány takarmányozására. Mondanom sem kell, hogy a területünk zöme a vadkárosított földekből áll, látom a dolgok alakulását földtulajdonosként is, de azt is látom, hogy kellő figyelemmel a növénytermesztésre nem fizetünk rá.

VADÁSZLAP: Változtattak a vadászati módokon is?

Góg Gábor: - Alapvetően nem. Korábban kevesebb hajtást rendeztünk vaddisznóra, s mivel megnőtt az igény, inkább riglizéseket szervezünk. Az elképzelésünk beváltotta a hozzá fűzött reményeket és eredményes is volt.

VADÁSZLAP: A vaddisznós kert is?

Góg Gábor: - A 300 hektáros kertben már tavaly is csak két hajtást rendeztünk, ugyanis elfiatalodott az állomány, öregbíteni kell a kanokat. Folyamatosan működtek a szabad területen a befogóink, de ezt is csökkenteni kellett, mert érezhetően csökkent a külső területeken a vaddisznóállományunk.

VADÁSZLAP: A kertben folyamatosan, de a külső területeken is etetnek?

Góg Gábor: - Egész évben, tehát még nyáron is. Ezzel tudtuk elérni, hogy a vaddisznót bent tartjuk az erdőben és így csökken a károsítása. 2003-ban a nagy aszály miatt kutat kellett fúrunk, egyébként a víz általában nálunk nincsenek gondok. A vadgazdálkodási berendezéseket megörököltük az elődeinktől és a munkatársaim - jelenleg 10 hivatásos vadász és 5 fizikai munkás - hozzáértően teszik a dolgukat. Tudom, hogy a fizetségük még nincs a csúcson, de az eredmények javulásával ez is változni fog. Megértették, hogy ez egy új helyzet, sok mindent nem lehet előre látni, de arról biztosítottam őket, hogy Magyarországon mi leszünk az utolsó vadászatra jogosultak, akik csődbe mennek!

VADÁSZLAP: Egyszerre hány vendéget tudnak fogadni?

Góg Gábor: - Húsz vendéget tudunk elhelyezni a vadászházainkban, Körcsönye-pusztán 4 szoba, Hamuházán 3 szoba, Csányoszrón 2 szoba áll rendelkezésünkre. Bógésben 10-12

vendég tud nálunk eredményesen vadászni. Volt olyan téli napunk, amikor három csoportnak három különböző helyen szerveztünk hajtóvadászatot.

VADÁSZLAP: Híreim szerint, elég sokat tartózkodik a területen. Tárgyal, vadásztat ... teszi a dolgát. Vadászik is?

Góg Gábor: - Amióta bevezettük, hogy kizárólag bér vadásztatást folytattunk, a saját vadászataim szinte a nullára csökkentek. Talán három süldőt és egy-két borjút lőttem vadkárrelhárító vadászaton. Hát igen, a tulajdonosi szemlélet érvényesítése némiképpen megváltoztatja az ember vadászati szokásait is.

VADÁSZLAP: Mondana valamit az álmairól is?

Góg Gábor: - Igen, szeretném megvalósítani, amit a terület volt tulajdonosa, Draskovich báró elképzelt, hogy itt Sellyén egy minta vadgazdaságot, egy vadászati centrumot hozunk létre. Az erdőgazdaságtól megvásároltam a pusztát létesítményeit, így lehetővé vált, hogy kialakítsunk egy löteret, van hely a kutyázásra, csinálunk egy trófea-bemutatót ... és nyitottak vagyunk a vadászati rendezvények fogadására.

VADÁSZLAP: Az ormánsági szarvas genetikailag jó adottságú és a terület sem utolsó. Hektikus, kiszámíthatatlan világunkban van jövője egy ilyen vadgazdaságnak?

Góg Gábor: - Szerintem igen, de jövőképünk csak akkor lehet, ha szembesülünk a jelennel. Csak úgy tudunk a vaddal gazdálkodni, ha a földtulajdonosok elégedettek a területükön működő vadászokkal, ha van koncepciónk, stratégiánk az érdekek egyeztetésére, ha tudunk kompromisszumokat kötni a szakmai kérdésekben, ha kell, naponta adunk választ arra a kérdésre, hogy mi a fontosabb? ... ha optimalizáljuk az ökológiai és az ökonómiai szempontokat, ha az igényesség, a korrektség határozza meg minden döntésünket ... és még sorolhatnám. Én - úgy gondolom - már sok mindent megtapasztaltam, szívesen elmondom másoknak is a tanulságokat.

CSEKŐ SÁNDOR

Közygűlés és majális

Május 21-én Dunapatajon, a Szelidi tónál kerül megrendezésre a Vadászati Kulturális Egyesület majálisa, melyre minden érdeklődőt szeretettel várnak a szervezők.

Dunapataj önkormányzata, a Szelidi Vadásztársaság közreműködésével harmadik alkalommal írja ki a VKE az Országos Vaddisznópörkölt Főzőversenyt, amelyre ezúttal nem csak a megyei válogatottaknak lehet nevezni, elindulhatnak a versenyen az egyéni csapatok is.

A majális keretében 11 órakor a Szelidi tónál tartja évi rendes közgyűlését a VKE, amelynek napirendje kibővül a tisztújítással is.

A részletes programot a következő számunkban közöljük vagy megtekinthető a www.vadaszlap.hu honlapon. Ugyanitt olvashatók el az országos főzőverseny szabályai.

További információkkal a 06-1-242-00-42-es telefonon állunk az érdeklődők rendelkezésére.

Start

Hivatalosan is megtörtént a VADÁSZLAP Kft. társasági szerződésének aláírása. A Magyar VADÁSZLAP kiadására létrejött immár tőkeerős vállalkozás tulajdonosa a Dávid Ferenc jegyezte Pharmenco Holding Tanácsadó Kft. (35 %), Kozma Sándor (35 %), a Vadászati Kulturális Egyesület (20 %) és a lap főszerkesztője, Csekő Sándor (10 %). A társasági szerződés aláírásával egy időben a tulajdonosok részletes szindikátusi szerződésben rögzítették a vállalkozás célkitűzéseit, filozófiáját és a két esztendőre szóló költségvetését.

Ami nem változott: a Magyar VADÁSZLAP továbbra is elkötelezetten szolgálja a magyar vadászokat, a vadászati kultúrát.

Újságíró díjak

Az Országos Magyar Vadászkamara és az Országos Magyar Vadászati Védőegylet 2004-ben pályázatot írt ki újságírók számára a vadászat és a vadgazdálkodás népszerűsítésére. A kiírás a Magyar Sajtóban és a szaklapokban jelent meg. A pályaműveket a zsűri - Bíró Gabriella, Békés Sándor, Csekő Sándor, Fácányi Ödön, Rácz Gábor - elbírálta, a televízió (videó) műfajban - a kevés pályázatra való tekintettel - nem adott ki díjat, a nyomtatott sajtó és a rádió kategóriákban az alábbi díjazásra tett javaslatot:

Kittenberger Kálmán Sajtó Díj: **Rasztig Sándor** (nyomtatott sajtó) oklevél és 200.000.- Ft. Elismerésben részesült: **Zsoldos Barnabás** (Magyar Rádió) oklevél és 100.000.- Ft, **Sztrapák Ferenc** (24 Óra) oklevél és 50.000.- Ft, valamint **Tremmer Tamás** (Napló) oklevél és 50.000.- Ft.

A Szakmai Nívó Díjat és az ezzel járó 200 ezer forintos csekket munkatársunknak, **Homonnay Zsombornak** ítélte a zsűri.

Gratulálunk a kollégáknak.

Mire szabad vadászni?

Áprilisban: erdei szalonkára (10-éig) - 15-étől őzbakra.

Erdei szalonkára csak húzáson lehet vadászni.

Naponta személyenként 4 darabot szabad elejteni.

Májusban: őzbakra - vaddisznó kocára.

Egész évben vadászható: vaddisznó kan, süldő, malac - róka - pézsmapocok - nyestkutya - mosómedve.

Apróvadás vadászterületeken a dolmányos varjú, a szarka és a szajkó az apróvadászaporodási időszakában a vadászati hatóság külön engedélyével gyéríthető.

2005 ÁPRILIS 30 nap

Közép-európai zónaidőben Budapesten

A hó napja	A hét napja	Nap		Hold		fázisai	(h min)
		kel (h min)	nyugszik (h min)	kel (h min)	nyugszik (h min)		
1	Péntek	5 23	18 14	1 22	8 50		
2	Szombat	5 21	18 15	2 23	9 58	C	1 50
3	Vasárnap	5 19	18 17	3 09	11 18		
4	Hétfő	5 17	18 18	3 44	12 42		
5	Kedd	5 15	18 19	4 10	14 07		
6	Szerda	5 13	18 21	4 30	15 29		
7	Csütörtök	5 11	18 22	4 48	16 48		
8	Péntek	5 09	18 24	5 05	18 06	I	21 32
9	Szombat	5 07	18 25	5 21	19 24		
10	Vasárnap	5 05	18 26	5 40	20 41		
11	Hétfő	5 03	18 28	6 01	21 57		
12	Kedd	5 01	18 29	6 28	23 09		
13	Szerda	5 00	18 31	7 02	-		
14	Csütörtök	4 58	18 32	7 46	0 14		
15	Péntek	4 56	18 33	8 39	1 09		
16	Szombat	4 54	18 35	9 41	1 52	D	15 37
17	Vasárnap	4 52	18 36	10 48	2 26		
18	Hétfő	4 50	18 38	11 57	2 51		
19	Kedd	4 48	18 39	13 06	3 12		
20	Szerda	4 46	18 41	14 16	3 29		
21	Csütörtök	4 45	18 42	15 26	3 45		
22	Péntek	4 43	18 43	16 38	4 00		
23	Szombat	4 41	18 45	17 52	4 15		
24	Vasárnap	4 39	18 46	19 10	4 32	O	11 06
25	Hétfő	4 38	18 48	20 31	4 52		
26	Kedd	4 36	18 49	21 54	5 19		
27	Szerda	4 34	18 50	23 12	5 55		
28	Csütörtök	4 32	18 52	-	6 44		
29	Péntek	4 31	18 53	0 18	7 49		
30	Szombat	4 29	18 54	1 09	9 06		

ÚJHOLD TELJESHOLD I O ELSŐ NEGYED UTOLSÓ NEGYED D C

A nyári időszámítás ideje alatt az időpontokhoz egy órát hozzá kell adni.

Szigorú büntetések a védett madarakért

Elsőfokú, nem jogerős ítéletet hirdetett a Mohácsi Városi Bíróság az udvari határátkelőhelyen 2001-ben lefoglalt 11 471 védett madár ügyében indult büntetőperben. A rendőrségi nyomozás lezárását követően az ügyészség 2003-ban hat magyar és három olasz ellen emelt vádat. A 24 tárgyalási napon félszáz tanút és szakértőt hallgatott meg a bíróság. A magyarok közül az elsőrendű vádlott, a vadászatszervező iroda ügyintézője 3 év 4 hónap szabadságvesztést, egy vadászmeister 2 évet, három hivatásos vadász

1 év 10 hónap szabadságvesztést kapott, egy hivatásos vadászt felmentettek. Az olaszok közül a határról megszökött irodatulajdonos a tárgyalásokon sem jelent meg, őt 3 év 4 hónapra, egy vallomást tett olasz orvvadászt 1 év 5 hónapra, egy másik olaszt 10 hónap szabadságvesztésre ítélték. Mellékbüntetésként 18 millió forint kártérítés megfizetésére és a nagy összegű perköltség megtérítésére kötelezte őket a bíróság. Az elítéltek a bűnösségüket tagadva, felmentésért fellebbezést jelentettek be.

A friss hó lett a vesztük

Egyre több lövésnek nem akadt "gazdája" Baranya megyében, az Ócsárd és Vidéke Vadásztársaságnál. A hivatásos vadászok is egyre több gazdátlan lövést jegyeztek be a szolgálati naplójukba. A tagság becsületéhez nem férhetett kétség, ezért orvvadászok tevékenységére gyanakodtak. Víg Gábor hivatásos vadász február másodikán területellenőrzés során ismét hallott egy gyanús lövést a szalántai erdő felől, de miközben a lövés irányába indult, már kapta is az értesítést édesapjától, Víg Imrétől, a társaság vadászmeisterétől, hogy fegyveres vadorzók járják a szalántai erdőt. A hivatásosok a sportvadászok segítségével körbezárták

az erdőt és a friss hóban elindulva, hamarosan ráakadtak a tilosban járókra. Miközben értesítették a rendőrséget, egy közeli szóró mellett meg is találták az elejtett özet és a nyomokon továbbindulva, hamarosan előkerült az eldugott puska is. A kiérkező rendőrök a siklósi kapitányságra kísérték az egyik addig feltartóztatott gyanúsítottat, aki a rendőrségen beismerte tettét. A fegyveres orvvadász a vadállomány kíméletlen vámszedője és a hivatásos vadászok sok esetben az életüket veszélyeztetik velük szemben. Ilyen esetekben elkerülhetetlen a hideg fej, a megfontolt cselekvés és az óvatosság.

Agyaki Gábor

Kísérő nélkül tilos

Tiltott módon, szárnyacsonkított, dróttal kipányvázott, élő csalikacsával vadászott a szigetközi Dunán, a Kisalföldi Erdő Rt. vadászterületén két helyütt is olasz vadász. Az elkövető Kisbodakon a rendőröknek a fegyvertartási engedélyét sem tudta felmutatni, Veneken pedig, a másik olasz orvvadász autójában megtalálták az előző napi kísérőjének a puskáját. A körülmények kivizsgálására az ügyben mind a rendőrhatalóság, mind a megyei vadászati felügyelőség szigorú vizsgálatot rendelt el. Az utóbbi időben egyre több olyan esetről szerezhettünk tudomást, hogy vadászati engedéllyel rendelkező bérvadász, kellő helyismeret nélkül, a hazai kíséretet nagyvonalúan mellőzve vadászott. A vadászatra jogosult számára a bér-, vagy vendégvadász kíséretét a jogszabály kötelezően írja elő, ebben nincs "pardon". Alapvető fontosságú ez a kérdés továbbá a baleset- és felelősségbiztosítás szempontjából is. Kísérő hiányában ugyanis az egész vadászat már eleve törvénysértő és így a biztosítás szempontjából jogvesztő hatályú. Magyarán: a balesetért, a másoknak okozott kárért teljes joggal tagadja meg a fizetést a biztosító, amelynek következményei adott esetben szinte beláthatatlanok lehetnek.

Villámgyors akció

Egy helyi lakos jelentette március 2-ikán, a Pilisi Parkerdő Rt. pilismaróti erdészeténél, hogy kertje végéből két lövést hallott, és felismerte a helyszínt elhagyó tettest. Az erdészeti szakemberei a rendőrökkel azonnal a helyszínre siettek és az elejtett vadkant megtalálták. A tettest puskájával együtt, a bejelentéstől számított egy órán belül előállították, aki beismerő vallomást tett. Az okozott kárt 1 millió forintban állapították meg. Az erdőgazdaság és a rendőrség ezúton köszöni meg a lakosság áldozatkész együttműködését a vadorzás megfékezésében, amelynek során ez az ügy mindössze négy óra alatt záródhatott.

Brandhuber Ádám

Működik a demokrácia

Nagy sajtóbotrány tört ki a közelmúltban a szomszédos Romániában, egy kiváló, 11 000 hektáros, Nagyváradhoz közel eső Balc vadászterület bérletének ügyében. A vadászterület bérlője, Ion Tirjak, a neves Davis Kupa játékos által rendezett és a sajtóban alaposan megszelídített protokoll vadászat - amelyen több mint 150 disznó esett - nyomán derült ki, hogy a teniszcsillag bérleti szerződését annak idején "fű alatt", azaz kötelezően előírt versenytárgyalás nélkül kötötték meg. Ezért a bérbeadóként eljáró szakminisztérium a bérleti szerződést azonnali hatállyal fölmondta és kiírta az egyenlő esélyeket nyújtó, nyilvános pályázatot.

Bocsi

Előző számunk 148. oldalán a "Fél évszázad húzásai" c. írás szerzője Murányi Ferenc, akinek a neve lemaradt a cikk végéről. Szintén a "hasábváltás" a magyarázata annak, hogy az ABC-ben szerkesztett Top-listáról - szándékunk ellenére - kimaradt Pechtol János (Vecsés) neve. **Elnézést kérünk az érintettektől.**

Már az Alföldön is megjelentek

Nem mindennapi téli vadászélményben volt része ifj. Olajos János, karcagi vadásznak, a Nagykun Vadásztársaság tagjának. Saját tenyésztésű vadászterrierével - nem kis meglepetésére - egy jól megtermett aranyakált ugrasztott ki egy körbálás szénakazalból, január 11-ikén. Jól irányzott lövéssel kapta puskavégre a 16 kilós sakált, amely feltehetően magányosan kóborolt a pusztán. A pontos méretek felvétele után az állatot élethűen kipreparáltatta.

Oroszi Sándor

Barkás suta

A "fiús" suta történetének kezdete 2002-re nyúlik vissza. Hivatásos vadászunk, Szabó Tibor és a bátyám a Bátaszéki Vadászegylet Zsizsák elnevezésű területén vették észre a barkás agancsot növesztett sutát. 2003-ban senki nem találkozott vele.

Tavaly decemberben ismét feltűnt ugyanazon a helyen, mint két évvel korábban... és karácsony előtt egy nappal nekem sikerült terítékre hoznom. A 19 kg-os zsigerelt súlyú vad életkorát 8 évesre becsültük. A bal szár 12 cm hosszú. A jobb oldalon 2 cm hosszú és 2 cm széles csontkinövés található. Mindkét agancs barkában van, mint két évvel korábban is. A petefészkek épek voltak, de semmilyen jel nem utalt arra, hogy korábban utódot hozott volna világra. Az emlője előtt "fiús" szőrpamacs volt látható, kisebb dudorral együtt. A felvágáskor láttuk, hogy a dudort zsírlerakódás okozta.

Bozsolik Zoltán (Bátaszék)

Kiállítás

A C.I.C. művészeti nagydíjjal és Csergezőn Pál díjjal kitüntetett festőművész, Valaczkai Erzsébet alkotásaiból - festményeiből, pasztellképeiből és grafikáiból - nyílik kiállítás április 18-án a tiszaföldvári Városi Művelődési Házban. A kiállítás 10 napig tekinthető meg.

Szalonka-vonal: 06-30 / 30-30-369

A február végén útjára indított Szalonka Információs Központ vezető fogadtatásra talált. Eddigi tapasztalataink alapján megállapítható, hogy van létjogosultsága ennek a kezdeményezésnek. Azok közül a vadásztársak közül, akik fontosnak érezték, hogy közöljék velünk az aktuális szalonkahíreket, lényegesen többen választották a hangüzenetben történő információátadást, mint az sms-ben való adatközlést. Sajnos a szokatlanul hideg időjárás késleltette a vonulást, így az első hetekben csak más költöző madárfajok megérkezéséről tudtunk beszámolni.

A 06-30 / 30-30-369-es telefonszámot az elindítást követő 12 napban közel négyszázan hívták fel. A szalonkavonal elérte célját, az érdeklődők az idény végéig továbbra is folyamatosan tájékozódhatnak a legújabb szalonkavadászattal kapcsolatos eseményekről, eredményekről.

Háromcsőrű kakas

A meglepetés erejével hatott az a különleges csőralakulású fácánkakas, amelyet Reketty Lajos ejtett el a péceli Gazdafarm Bérkilövő Vadásztársaság vadászatán, az Üllő Vt. területén, tavaly decemberben. Az átlagnál teste sebb madár súlya 2,17 kilogramm, hibátlan tollazatú, és jól látható rendelkezése ellenére kiváló kondícióban lévő kakas volt. A "különlegességet" boldog elejtője kitömette.

Lancsák József

Vadászírónk emlékére

Maderspach Viktor születésének 130. évfordulója alkalmából (Iszkrony, 1875. 02.11.) a nagy vadászíró és legendás huszárkapitány emlékét ápoló és nevét viselő vadászklub február 11-én koszorúzási ünnepséget rendezett végső nyughelyén, a cinkotai temetőben és a Pilisi Parkerdő Rt. budakeszi erdészetének parkjában álló mellszobránál.

Az ünnepségen megjelentek a család tagjai, valamint tisztelői és olvasói.

K.Sz.P.

A kisherceg és a róka

Antoine de Saint-Exupéry kishercege a szépirodalomban "rókaszelídítőként" vált ismertté. A ködös Albion "kishercegeiben" viszont - immár úgy tűnik - továbbra is olthatatlan a génjeiben hordozott rókaavadász szenvedély. Mint arról már lapunk előző számaiban beszámoltunk, a soha nem látott sorozatos tiltakozások, demonstrációk ellenére, tavaly a munkáspárti Tony Blair kormányának sikerült betiltatni az Egyesült Királyság területén az évszázados történelmi hagyományokkal rendelkező falkás rókaavadászatot. Éppen ezért a közvéleményben nem kis feltűnést keltett az a hír, hogy januárban Vilmos herceg - nyolcvan brit előkelőség társaságában - részt vett egy Baufortban, édesapja birtokán rendezett rangos rókaavadászon. A lapokban megszéllőztetett hercegi jelenlét hírére később a királyi fővadászmester külön is megerősítette. A rókaavadászat megszállott és fölháborodott hívei - miután a róka nem védett, hanem vadászható faj - polgári engedetlenségi mozgalmat hirdettek és a betiltott hagyományos falkavadászatokat megtartották. A mozgalmat nem kis mértékben megerősíti az a szigetországban igazán példátlanul nevezhető tény is, hogy ehhez a szabad polgári kezdeményezéshez a főrendek, a királyi család tagjai, de egyfajta jelkép értékkel maga az ifjú trónörökös, Vilmos herceg is csatlakozott.

Ez nem mellékes

A különböző malom-, gabona-, élelmiszeripari melléktermékeknek és hulladékoknak az etetéséről, valamint az ezzel kapcsolatos anomáliákról 2003 októberi számunkban már írtunk.

Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében, ahol az egész ügy kipattant, cikkünk óta - és ezt őszinte örömmel jelenthetjük - a helyzet megoldódott.

A vadászok engedélyeztetési nyomtatványt szerkesztettek és minden megya a maga útján, közmegegyezésre. Múlt havi számunkban a vadeetésről szóló cikkünkre hivatkozva, érdekes módon több helyütt az országban azok cáfolták az "eljárás" kötelező voltát, akiknek éppen az engedély kiadása lenne a dolguk.

Arról van tehát szó, hogy a mezőgazdasági és élelmiszeripari melléktermékeket egy híján fél évtizede a környezetvédelmi miniszter a 16/2001/VII.18. számú rendeletében ipari hulladéknak minősítette. A hulladékok listáján minden termékcsoport úgynevezett EWC kódszámot kapott.

(Az ominózus almatörkölyé például EWC 02070.) A 2000. évi XLIII. alaptörvény 14 § (2) bekezdése alapján:a hulladékkezelési tevékenység - ha a törvény, a kormányrendelet, vagy a miniszteri rendelet erről eltérően nem rendelkezik - kizárólag a környezetvédelmi hatóság engedélyével végezhető..."

Nos - bár ezt szerkesztőségünk még egy külön levélben is kérte - azóta sem "rendelkezett" az égvilágon senki másként. Pedig nekünk vadászoknak, akik etetni

szeretnének mindenféle mezőgazdasági vagy ipari mellékterméket, évente egy alkalommal, de legalább az etetési idény megkezdése előtt 30 nappal a "hulladék felhasználását" engedélyeztetnünk kell. Még akkor is így van ez, ha a szakirodalomban ilyesmi nem szerepel, a tananyagból még hiányzik, ráadásul az illetékesek sem tudnak, vagy netán nem is akarnak tudni a saját jogszabályaikról. A törvény nem tudása pedig - esetünkben - az engedélyező hatóságot sem mentesíti.

Az Európai Uniótól átvett szabályozás szerint ugyanis a gyártó a felelős mindenért, jelesül nem csak a gyártásért, hanem később, a hulladékok megsemmisítéséért is. Csak olyan természetes, vagy jogi személynek adhatja át a hulladékát, melléktermékét, akinek, illetve amelynek van hulladék-felhasználói engedélye. A hulladék a késztermékből igen egyszerűen kiszámítható, és így a hulladék minden kilója "nyomon követhető", és később számon kérhető.

Esetünkben tehát - ötezer forintos okmánybélyeggel "nyomatékosítva" - a vadászatra jogosítottak kell a környezetvédelmi felügyelőségektől a vad etetésére használt, hulladéknak minősített takarmányféléseknek az etetéssel történő "megsemmisítésére" a felhasználói engedélyt beszerezni. (A felügyelőségek elérhetőségeit előző számunkban tettük közzé.) A gyártó csak így adhatja ki a hulladékot, vagy a mellékterméket, és ezzel tudja igazolni majd az ellenőrzéskor, hogy mi történt a gyártás során keletkezett hulladékával. Hivatalos kérelmi minta ugyan nem létezik, de segítségül a bevált, szabolcsi nyomtatvány-mintát a honlapunkról az érdeklődők letölthetik.

H.Zs.

Telitalálat

TENGERDI
VADÁSZATSZERVEZŐ
IRODA
KAMCSATKAI JÁVORBIKA
Rowland Ward rekordkönyv
világbajnok várományos trófea
Elejtő: Orbán Nándor

FEHOVA KÖZÖSSÉG
KIRGIZISZTÁN
Kamcsatkai jávorszarvas
5 napos program
6 db vad elejtése
3 100 EUR

FEHOVA KÖZÖSSÉG
Kamcsatkai
örösjávör
5 899 EUR-tól

FEHOVA KÖZÖSSÉG
DÉL-AFRIKA
5 nap program
6 db vad elejtése
1 500 EUR-tól

FEHOVA KÖZÖSSÉG
ZIMBABWE
7 vadásznap
1 db kafferbika elejtése
6 990 USD-tól

FEHOVA KÖZÖSSÉG
NAMÍBIA
7 nap program
5 db vad elejtése
2 275 EUR-tól

Az igazság az, hogy manapság igazán nem könnyű valamire felhívni a "nagytekintetű média" és ezen keresztül a nézők, olvasók figyelmét. Mindezek ellenére, az idén is osztatlan sikert aratott a "Szabadidő 2005" kiállítás sajtótájékoztatója.

Igazán nagy ötlet volt, hogy a megjelent újságírókat, tudósítókat terepjárók várták. Mindenki kapott az útvonal mellé egy startszámot és maga vezette egyik helyszínről a másikra autóját. A még üres pavilonokban a beálló terepjárók újságíró versenyző-utasainak a szabadidő sportok legkiválóbb szakemberei és versenyzői mutattak be rögtönzött műsort, ismertették a majdani látnivalókat és a kivétílen ízelítőt adtak abból a rendkívül széles skálából, amit - talán ilyen összetételben és kínálatban - eddig nem láthattak.

Igazi afrikai hangulatot varázsolt a színpadra a kongói táncegyüttes. Hajmeresztő mutatványokkal kápráztattak el streetfighter motorosok, bemutatták a Jeanneau motoros jahtot és Harley-Davidson Sportster XL 1200R motorkerékpárt, amelyeket a látogatók között a belépőjegyek alapján sorsolnak majd ki. Ezen a kiállításon az autó-,

motor-, vízijármű-, horgász-, vadász- és egyéb szabadidő-sportok szerelmesei olyan új cégek kínálatát ismerhették meg, akik eddig, az EU csatlakozás előtt a kiállításon nem jelentek meg termékeikkel.

Jó szlogent találtak a szervezők az ideik, immár 12. FeHoVa-nak, mert a négynapos rendezvény - függetlenül a télies március közlekedési nehézségeitől - valóban telitalálat volt, sőt idáig ez volt a legjobb. A szabadidős tevékenységeket csokorba állító négy kiállítást több mint 80 ezer fizető látogató kereste fel a budapesti vásárcsopontban.

nyitóbeszédét követően egy osztrák kürtegyüttes játéka is színesítette a rendezvényt. Az utolsó napi kürtös fesztivál a fellépőket és a kíváncsiskodó tömeget egyaránt izgalomban tartotta. Az egyórás műsor első részében a különféle vadászkiértfajtákat mutatták be. A fesztivál további részében a piliscsabai Pipacs Kürtegylet és a Baranyai Vadászkiért Együttes tagjai, valamint a Csongrád Megyei Vadászkiértők szórakoztatták a nagydeműt. A felvidékről, Selmecebányáról érkező vendégcsoport előadásában szlovák

kürtjeleket hallhatott a szépszámú vendégsereg. A műsor zárásaként az összes megjelent kürtös színpadra lépett, hogy közösen fújják el a vadászat végét jelző szignált és a Hallalít.

Első alkalommal kapott a Hungexpo-tól önálló pavilont a vadászati bemutató és az 5600 négyzetméteres pavilon megtelt kiállítókkal. 125 hazai és külföldi igyekezett megnyerni a látogatók kegyeit, kínálta termékeit, szolgáltatásait, vadászati lehetőségeit. A Skicc Kft. építette színpad, élővilág-bemutató és az erdőgazdaságok standjai egységes és elegáns képet adtak a pavilon majdnem felének. Jó ötlet volt a színpad mellett elhelyezett étterem - Laci bácsi vadásztanyája - ahol kellemes környezetben, elfogadható áron lehetett élvezni a kiállítás hangulatát. Ami nem tetszett, hogy baklövés volt a hangosítás, a műsorok alatt iszonyúan hangos volt a divatbemutatók kísérő zenéje vagy a kongói dobok lüktetése ... ilyenkor kiabálva sem lehetett a környező standokon tárgyalni.

Hagyományteremtő céllal mutatkozott be a kiállításon a világ különböző részein vadászó, ritka és rekordtrófeákat elejtő Hídvégi Béla. Az esztétikusan kialakított bemutató

jól reprezentálta a magyar vadászok rangját a világban és előrevetítette a hazai Safari Club megalakításának szükségességét.

A nyitónapon népszerű zenészekből, sportolókból és televíziós személyiségekből álló tizenegy tagú zsűri járta vé-

gig a kiállítást és pontszámokkal értékelte az egyes standok külső megjelenését. A vadászrészleg "legszebb standja" címet a Tengerdi Vadászszervező Iroda nagy fölényrel nyerte el. A díjazott stand legnagyobb érdeklődésre számot tartó különlegessége természetesen a tavaly elejtett kapitális jávorbika világrekord várományos trófeája lett, melynek méretei lenyűgözőek: súlya nagykoponyával 41 kilogramm, terpesztése 179,5 centiméter, a koszorúk átlagos körmérete pedig 39,5 centiméter.

Első alkalommal vett részt a FeHoVa-n az a szlovák cég, amelyik gím- és dámagancsokból készít csillárokat, bőrrel kombinált bútorokat ... nagy sikerrel, több konkrét megrendeléssel zárta a kiállítást. Szintén először mutatkozott be az osztrák Hammes Schiefer, aki Namíbiában bérelt 100 ezer hektáros vadászterületén szervez megbízható vadászatokot magyar vadászok számára is.

Nem nagyon látszott ezen a kiállításon, hogy az elmúlt években a recesszió megérintette a vadászati kereskedelmet, bár néhány neves céget hiába kerestünk a kiállítók között. A Harmónia Kft. ügyvezetője, Miskovits György véleménye szerint a nyugati határok megnyílásával a hazai vadászati kereskedelem átalakulása elkezdődött, a konkurenciaharc tovább éleződik, ami kedvez a vásárlóknak, hiszen a kereskedők el akarják adni portékájukat.

A hazai tulajdonosú kongói "Bonobo" cég az esőerdő és szavanna vadászati lehetőségeivel ismertette meg a látogatókat. Igazi meglepetés volt a szervezésükben fellépő fergeteges dobszólókkal kísért afrikai táncgyűttes.

Aki emlékszik az egy-két évtizeddel korábbi idők vadászboltjainak szegényes kínálatára, nem tud betelni azzal a rengeteg új ötlettel, amivel a vadászat kellekeit előállító cégek rukkolnak elő évről évre. A ruházat és a lábbelik olyan szuper alapanyagok kombinációjából készülnek, amelyek már szinte a vadász helyett is lélegeznek. (Egyik-másik árcédula láttán lehet is kapkodni a levegőért...) Mindentudó hátizsákokkal képviseltette magát a svéd Chevalier cég, bőröndnek, kiegészítőnek, málhaszáknak egyaránt kialakított mindenest táskájának dupla fenekére rejtett vállpántokat véd, így az egésztest háttizsákként is lehet viselni. Sok csodálója akadt a világhírű fegyvergyár, a Holland &

Holland mives kiállítású fegyvereinek. Magyarországon először mutatkoztak be a nagyközönségnek, s a vadászat arisztokráciájának - kézi munkával - gyártott egyedi remekművek ára is arisztokratikus. A legolcsóbb húszas kaliberű fegyver ára meghaladta a 70.000 eurót, míg a duplagolyós 8x57-es közel 150.000 eurót (mintegy 35 millió forintot) kóstált.

Talán soha ekkora "felhozatal" nem volt még a FeHoVa-n optikai felszerelésekből, válogathattak a látogatók a márkás és a kevésbé ismert kereső távcsövek, céltávcsövek és éjjellátók között. **Péterváry Gábor**, a Gemenc Rt. vadászati vezetője hívta fel a figyelmünket a bajai Praktex Kft. kínálatára, ahol egyharmad árért lehetett kiváló képet adó keresőtávcsöveket, köztük egy 15x-ös, képstabilizátoros távcsövet vásárolni.

Soltész Károly, akinek a neve egyet jelent a "kukorica-eső" becenévre hallgató automataetetővel, idén tovább bővítette választékát, az eddigi 120 és 220 literes tartály után elkészítette a monstre, 1200 literes tartályát is, ami akár napi egy mázsa szemes kukorica kiszórására is alkalmas, merthogy 800 kg "anyag" fér el benne.

Mind mennyiségileg, mind minőségileg elkényeztette a nézőket a természetábrázolások széles skálája. Szinte minden anyagot felhasználnak már az alkotók a porcelántól a hasított paláig, hogy elképzeléseiknek új formát adjanak. Kevesen vették észre a magas művészi igénnyel, a helyszínen dolgozó belga vésnök gyönyörű munkáit, acélba metszett állatfigurái nem csak felismerhetőek, de "élnek" is.

A divatbemutatók a FeHoVa-n elsősorban a hölgyvendégeknek szóló rendezvények. Az öltözködés problémái, a kifutó világa inkább a szebbik nem érdeklődését köti le. Pedig hát mégiscsak sokkal több férfi, mint női vadászruhára van

szükség, ezért aztán a gyártóknak, a kereskedőknek az urak figyelmét kellene elsősorban megszerezni. Az **Indiform** és a **Zanako** komolyan vették a problémát. A Zanako bemutatója ugyanis azzal kezdődött, hogy maga **Diana** lépett a színpadra, fehér, rövid tunikában, vállára omló hajjal, kezében könnyű íjjal. A vadásztánc végén a gyönyörű ifjú hölgy megfeszítette fegyverét. Ám nem csak az íját, de a férfiközönséget is alaposan sikerült neki felajzani.

A **VKE Diana Vadász hölgy Klubja** szombaton délután

immáron második alkalommal rendezett országos találkozót a FeHoVa-n. Kötetlen beszélgetés keretében elemezték ki az elmúlt év eredményeit és tapasztalatait és megvitatták a Klub működésével kapcsolatos javaslatokat.

Igaly Diána és Bán Beatrix

megjegyztek abban, hogy az Országos Vadásznapon - a tavalyi nagyszerű képzőművészeti kiállítás után - idén a gyermekek szórakoztatására fektetik a fő hangsúlyt és arcfestővel, ját-szóházzal, kézműves foglalkozásokkal, pónilovaglással várják majd az érdeklődő kicsinyeket. Idén nyáron ismét megrendezik a Diana Kupáért folyó gyorsított koronglövő versenyt, ami viszont újdonság, hogy szeptemberben, Diana napján nagyszabású, országos programsorozatra készülnek, melynek keretén belül a többi között a vadász hölgyek trófeáiból és a Diana Klubos képzőművészek alkotásaiból rendeznek kiállítást Budapesten.

A vadászkutyások bemutatója a fajtaismertetések mellett az osztatlan elismerést arató fegyelmi gyakorlatokkal kezdődött, majd - persze csak bábukon - bevezették a népes nézőközönséget a lövés előtti és utáni munka rejtelmeibe is.

(Folytatás a 207. oldalon.)

A közfelháborodásnak, az éles vitáknak, pengéváltásoknak - cikkeinknek - volt foganatja, változtattak rajta az illetékesek. Még akkor is így van ez, ha jócskán maradtak érthetetlen és be tarthatatlan "követelések" az új, 7/2005/ számú FVM rendeletben, amely "a vadon élő állat és tenyésztett vad elejtéséről, húsvizsgálatáról és forgalmáról, valamint a házinyúl vizsgálatáról" szól.

Sajnos továbbra sem lehet eldönteni, hogy a "nem vadászati célból" létesült tenyész-kertben tartott vaddisznót, a kábítást követően le kell-e vágnunk, vagy az állat "veszélyességére hivatkozva" külön állatorvosi engedéllyel simán agyonlőhetjük, ahogy a vaddisznókat egyébként szokás.

Új előírás a "vízhatlan vadkísérő-jegy", amelynek a használata máris kötelező, de még sehol sincs. Megoldandó rejtély, hogy ezt a vadászatra jogosított hogyan fogja az oldhatatlan krotáliával a vad testéhez rögzíteni?

Ugyanígy senki emberfia nem tud a két éve beharangozott vadhúsvizsgáló tanfolyamok helyéről, díjazásról, a vizsgákról, egyebekről. A Nagykanizsán képesített húsvizsgáló miért nem minősíthet ehetőnek egy fácánkakast Nyíregyházán, és fordítva. Az ilyen "röghöz kötött" szakképesítés a világon egyedülálló, igazi "endemikus hungaricum".

A "saját vagy közfogyasztás" szavak közötti különbség értelmezése is kétségeket támaszt bennem. Belefér-e a "saját fogyasztás" fogalmába, ha az általam elejtett vaddisznót eltárolom a mélyhűtőmben és időnként adok belőle kóstolót a kuncsorgó gyerekeimnek, unokáimnak? Viszont az már egyértelmű, hogy a vadásztársasági közgyűlésre, vadászvacsorára, vadászatot követő evészetre a bográcsolt őz vagy süldő továbbra is vizsgálatra kötelezett, és a vadhús felhasználása közfogyasztásnak minősül.

A rendeletben precízen leírták, hogy mi számít csonkolásnak. Nagyon helyes, mert önmagamtól soha az életben nem jöttem volna rá, hogy a fej és a lábak levágása még véletlenül sem számít csonkolásnak.

És vajon mit kell majd beírunk a "jelentés kötelezett állategészségügyi elváltozás" rubrikába? Aki ugyanis lőtt már néhány nagyvadat életében, tudja, hogy igencsak ritka az a zsigerelt vadtest, amelyikről utólag nem lehet bármilyen állategészségügyi elváltozást megállapítani. Mert - és erről nem írnak - lehet bennük orr - illetve bőrbagócs lárva (a háti részen undorító, kifekélyesedett légzőnyílásokkal), tüdőféreg, májmétely (újabbán már óriás is), bélféreg "arsenál", régebbi, teljesen gyógyult sérülés, a kanok páncéljában különböző "emléktárgyak"... és így tovább. Ezek most elváltozások vagy sem, beírjuk vagy ne?

Ha pedig a vadat - a teljes belsőrésszel együtt - valamilyen okból elkobozzák, akkor például a megsemmisítésnek - ami igen komoly pénzbe kerül - kinek kell viselnie a költségeit? Ha a vad közfogyasz-

tásra alkalmatlan, akkor a jogszabály szerint semmi re sem szabad fölhasználni. A kobzás előtt, vagy utána dönthet-e valamiben is a vad elejtője? Ugyanis a kobzásnál még az is jobb volna, ha valaki külön erre a célra szolgáló mélyhűtőbe teszi és a kutyáival eteti fel, netán kiviszi a dögtérre és lő rajta néhány rókát. A kutya vacsorája ugyan közmondásosan bizonytalan, de még nem kötötték semmiféle állatorvosi vizsgálatához.

Számomra szinte vérfagyasztó újdonság, hogy a tenyésztett vad esetében a zsigereletést az állat kábítását követő három órán belül el kell végezni. (szó szerinti idézet 4.§. (5) pont) Tehát akár félóra múlva is, mert a halál beálltáról ehelyütt szó sincs. Lehet élve is boncolni, csak a buzgó állatvédők véletlenül el ne olvassák ezt a passzust.

Úgy látszik ez a "három óra" egy bűvös szám, mert később is "előjön". Ha az elejtés után három órával az elejtő vadász a vadat nem zsigerele ki, akkor az állatorvosnak külön jogszabály szerint kell elkoboznia. Logikus, főleg akkor, ha az elejtés és a zsigereletés időpontját a vadász "vallja be" és írja a megfelelő helyre. (Majd akkor, ha kapható lesz a már említett vízhatlan vadkísérő-jegy.)

Úgy látszik ez a "három óra" egy bűvös szám, mert később is "előjön". Ha az elejtés után három órával az elejtő vadász a vadat nem zsigerele ki, akkor az állatorvosnak külön jogszabály szerint kell elkoboznia. Logikus, főleg akkor, ha az elejtés és a zsigereletés időpontját a vadász "vallja be" és írja a megfelelő helyre. (Majd akkor, ha kapható lesz a már említett vízhatlan vadkísérő-jegy.)

A rendelet ismeretében kijelenthetjük, hogy a vadat tuti elkobozzák a kalandos utánkereséseket követően, vagy a vadkárrelhárító vadászatok idején, amikor az évek évadján lőtt disznó csak a hajnal hasadása után kerül meg.

A vadászatra jogosultnak vadhúst eladni, forgalmazni (még az elejtőnek is), csak a mellékletek szerinti húsvizsgálat elvégzése után, a hatósági állatorvos engedélyével lehet. A rendelet előírásai a bizonylatok dátumainak alapján utólag is hajszálpontosan számon kérhetők, ellenőrizhetők, de főként büntethetők. A büntetés értéke a legutolsó (2003-ban kapott) hivatalos információk szerint nem lehet kevesebb, mint 20 ezer forint, de elérheti az 1 millió forintot is.

A vadszállítás ügye változatlanul egy külön rémtörténet. Az új rendeletből most sem derül ki, hogy a járható közutakig vajon megfelel-e a hagyományos lovas fogat, szán, terepjáró, végszükségben a horhosok, árkok aljáról a kézi "vonóerő", vagy az elejtés helyétől változatlanul zárt dobozú hűtőkocsival kell a vadat elszállítani.

Azt már kezdem kapisgálni, hogy már régen nem rólam van szó és a cél a büntethetőségemről szól. Ezért aztán nem dőlhetek hátra, mert számomra jócskán ad az új rendszer feladatokat. A rendeletben szereplő több újdonságról, változásról ajánlom, hogy a vadászatra jogosultak külön is rendelkezzenek, mert jelentősen megnőtt a felelősségünk a vad zsigereletésével, szállításával, felhasználásával kapcsolatban. Javasolom, hogy például minden beírókönyvhöz innen kezdve függesszék ki az új "kulcsfigura", a hatósági állatorvos rendelési idejét, elérhetőségeit... esetleg a fantomképét is.

Homonnay Zsombor

(Folytatás a 203. oldalról.)

A korhű jelmezekbe öltözött íjászok boszorkányos ügyessége elbűvölte a látogatókat, ami mindennél jobban emlékeztet arra a szent kötelességünkre, hogy őseink apáról-fiúra szálló hatalmas tudásanyagát az örökösök nem hagyhatják a feledés homályába veszni. Nagy sikere volt a hordozható, fára szerelhető íjász-lesnek, amelyről hajszálpontosan lehet röpíteni a vesszőt a turkáló disznóalakra.

A szabadtéri kísérő programok a cudar időjárás miatt igazán próbára tették embert és állatot egyaránt. Ennek ellenére igen nagyszámú érdeklődő közönség előtt mutatták be tudásukat a hagyományörző vadászati módok - a solymászat és íjászat - szerelmesei.

Bizonyára egy életre szóló élményt nyújtott a gyerekeknek, hogy kesztyűs karjukra szállhatott egy hatalmas tojóhéja vagy egerészölyv és fogyasztotta el jól megérdemelt jutalomfalatját.

Egy tőt nem lehetett volna leejteni szombaton a színpad környékén, a VI. Országos Szarvasbőgő Bajnokságon. Persze a tét sem volt kicsi, hiszen az értékes nyereményeken kívül az első három helyezett mehet majd a Lengyelországban megrendezendő Európa-bajnokságra. A zsűri - Buzgó József (Sefag Rt.), Jung Jenő (Sellyei Szarvas Vt.), Páll Tamás (Zalardó Rt.) és Zilai János (Gemenc Rt) szokás szerint a színpad előtt lefüggönyözve bírálta el a produkciókat, hogy az adott pontszámaikat semmi ne befolyásolhassa. A műsort Stohl András vezette a tőle meg-

szokott profizmussal. Sajnos a hatalmas pavilon alapzaja sokat elvett a "műélvezetből". Legtöbbször a hagyományos szürke marha szarvból készült bőgőket használták, de volt tritoncsiga, és műanyagbőgő is. Az igen szorosnak mondható verseny igazi meglepetést hozott. Győzött a tavaly először versenyzett és a hozzáértők szerint már akkor nagy ígéretnek tartott Erdélyi Tamás és ezzel megszerezte a helyét az Európa-bajnokságon indulók között is.

Eredmények:

1. Erdélyi Tamás (69 pont),
2. Fehér Péter (68 pont),
3. Homolya László (63 pont).

Erdélyi Tamás, a Tatabányán élő fiatalember vadászcsaládban cseperedett fel, főleg nagypapa segítségével ismerte meg az erdő élővilágát. A mátrafüredi erdészeti szakiskolában igazgatói külön engedéllyel kijárhatott bőgéskor, ott gyakorolta be magát a bőgőkürt használatába. Tizenöt éve ugyanazt a rövid szarukürtöt használja, amit egy barátja vésett figurái díszítenek, soha más kürtöt még ki sem próbált. Ezzel nyerte a versenyt itt és reméljük, ezzel lesz a dobogón az Európa-bajnokságon is.

A szarvasvadászat közismert elmélete szerint az öreg bikának mély, mörcögős hangja van, míg a fiatal gímek magas, világos hangon bőgnek. Persze a beavatottak szerint az általános szabály alól van kivétel. A FeHoVa szarvasbőgő versenye is ezt igazolta. A vetélkedő doyenje a 74 esztendőes Kirr Iván volt. Nem tudom, hogy életkora alapján hány éves szarvasbikának felel meg, de biztosan jóval 10 év fölöttinek. A legkorosabb szarvasbőgő azonban magas, fiatalos hangon szólaltatta meg tülkét. Már nehezen mozog, kürtje mellett ott lógott csuklóján a botja is. A rendezők gyorsan kerítettek is neki egy széket, föltették a színpadra, hogy ne kelljen lépcsőznie. Nem végzett az élmezőnyben, de elkötelezettségével, lelkesedésével nagy sikert aratott.

A vasárnap kora esti záróra újabb rekordot hozott: a "Szabadidő 2005" kiállítás látogatói létszáma, a pénteki, immár rendszeresnek mondható kiadós havazás ellenére csúcsot döntött. A kiállítás érdeklődőit nem riasztotta el az időjárás, megdőlt a FeHoVa-k történetében bűvösnek tartott nyolcvanezres látogatói létszám, amely a Hungexpo életében is abszolút rekordnak számít. A rendezvényre a hivatalos statisztikák szerint 140 újságíró regisztráltatta magát, a napilapokon és a szaklapokon kívül tíz televíziós társaság és öt rádióállomás tudósított a kiállításról.

AZ ÖSSZEÁLLÍTÁST KÉSZÍTETTE:

CSEKŐ SÁNDOR - HOMONNAY ZSOMBOR - MÁROK TAMÁS
- SOMFALVI ERVIN - WALLENDUMS PÉTER

Báli tudósítások

Sopron, Szentes, Mátrafüred, Szekszárd - egymástól látszólag teljesen különböző magyar városok. Egyvalami azonban mégis összeköti őket: az idei évben nagyszabású vadászbálok helyszínéül szolgáltak. Eszemiszom, tánc, tombolasorsolás, móka, kacagás és érdekes szakmai beszélgetések jellemzik az efféle rendezvényeket.

SOPRON - február 5.
Tercia Hubertus Hotel

Egy kellemes, barátságos étterem, mindig figyelő és szorgalmas pincérek, kiváló ízletes étek, zamatos borok, jó zene és kétszázhusz együttgondolkodó jókedvű ember. Mindezek elengedhetetlen összetevői egy jó hangulatú vidám estének. Hát ilyen volt az idei megyei vadászbál Sopronban. Jó volt találkozni vadásztársaimmal, a bakancsot, esőkabátot, meleg ruhát estélyire cserélni, a gondok helyett örömekről, sikerekről adomázni. Értékelni a múltat, koccintani a jövőre, táncolni, önfeledten mulatni. A helyszín választásával már-már hagyományt teremtünk, visszatérő vendégek vagyunk, de ez nem véletlen, az étterem személyzete lankadatlan figyelemmel leste a vendégek minden rezdülését. A séf is kitett magáért, pástétomára, szarvas- és vaddisznósültjeire gondolva most is összefut a nyál a számban. A kürtösök kiváló játéka és a gazdag tombola húzásának izgalma tették még kellemesebbé az estét. Jó volt újra együtt lenni.

VARRÓ XÉNIA

Szentes - február 26.
Pankotai Agrár Rt.

A városi télbúcsúztató ünnepséggel egy időben rendezték meg Szentesen, a Pankotai Agrár Rt. lufikba és Szamosközi Antal festményeibe "öltöztetett" ebédlőjében a hagyományos vadászbált. A bálnak saját emblémája van, amely nem csak a meghívókra, szalvétákra került fel, de különböző tombolatárgyakon is látható volt. Mézáros György idén két újdonságot is kitalált. Az ízletes ragulevest igazi cipókban tálták fel és a hajnali "vadászaton" - a kétszáz lufiba rejtett cetlicskében - három őzbak lelovását, vaddisznóhajtásra és fácánvadászatra szóló meghívást lehetett nyerni. Fél négy ide vagy oda, a bálózók hihetetlen lelkesedéssel durrantgatták a lufikat, négykézláb, különböző taktikákkal gyűjtötték az összegöngyölt cetliket, hogy megnyerhessék a vadászatokat.

-dor

Mátrafüred - február 26.

Vadas Jenő Erdészeti és Vadgazdálkodási Szakiskola

Erdészek és vadászok együtt mulattak a szakiskola aulájában rendezett hagyományos erdész-vadász bálon. Az érkező vendégeket már a bejáratnál forró krampampulival fogadták. A rendezvényt Pallagi László, az Egererdő Rt. vezérigazgatója nyitotta meg. A népes vendégsereget vadászkiállítások, népdalok és a tanintézet diáktáncosai szórakoztatták. Az éjjélkor, tárogatón felcsendülő erdész- és vadászhimnusz mindenki felállva énekelte. A bált különféle programok - vadászkiállítás, lézeres lövészet, tombolasorsolás - tették még színesebbé.

W.P.

Szekszárd - március 5.

Illyés Gyula Pedagógiai Főiskola

Vadászteremmé változott a főiskola aulája. Az oszlopokon fenyő és trófeák, a paravánokon helyi festők - Beda László és Huckert Ferenc - művei csalogatták a vadászokat. Este 7 órakor a teveli vadászkiállítások üdvözlésével vette kezdetét a Tólna megyei vadászok bálja. Kocsner Antal, a

megyei vadászszövetség elnökének köszöntője után Békés Sándor, a VKE Kulturális Bizottságának elnöke beszélt szívéhez szólóan a vadászat eredetéről és szépségéről. És ezután következett a meglepetés: ugyanis az előző évi bál szarvasbika lelovásának nyertese, Nyakas László élete első bikáját ejtette el, melynek trófeája ott díszlett az ünnepi ravatalon. Szabadi István ceremóniamester kihívta Lacit, letérdeltette, egy vadásztört érintett a vállára és szarvas-vadásszá avatta. Ez a megható és ünnepélyes pillanat valószínűleg örökre az emlékezetébe vésődött.

A bőséges vacsora után hajnalig roptuk a táncot. Éjjélkor két zenés blokk között kisorsoltuk a tombolákat. Sok-sok értékes tárgy és vadászati lehetőség között a főnyeremény az idén is egy gímbika elejtésének lehetősége volt. A szerencse ezúttal Csötönyi Ferencnek kedvezett. Boldogan vette át a borítékot, hiszen ő egy bérkilövő társaság tagja, így korlátozottak a lehetőségei. Az ünneplés közben vettem észre, hogy a megszokottnál jobban csillog Feri szeme, s ez nem a bortól, hanem a mérhetetlen boldogságtól volt. Ezért érdemes vadászbált rendezni! - gondoltam magamban.

SZABADINÉ BABRUSKAI ÉVA

Védelem a kártevőknek?

Talán nem erőltetett a párhuzam, ha az emberi társadalom és a vadászat szempontjából érdekes állatfajok "kártévőit" egy kalap alá vonjuk, mivel úgy tűnik, a vadgazdálkodásban is kezdenek teret nyerni a társadalmi életben tapasztalható anomáliák. A magukat csálhatatlannak kikiáltott, napellenzős "szakemberek" elérték, hogy a vadgazdálkodásban is diadalútját járassa a társadalomban mindennapos gyakorlattá aljasult jelenség, a "bűnözők" védelme - a büntelen többség kárára. S mit tesz Isten, melyik csapat képviselői húzzák ebből a legnagyobb anyagi hasznot mindkét esetben? Természetesen a "bűnözők" védői, akik fenn hirdetik (jó pénzért) védenek emberi (állati?) jogait.

Szarka

Az emberi társadalomban, ahol szinte mindenki tudja, kik a legnagyobb kártevők, bűnösségük kimondása, elítélésük, horribile dictu, megbüntetésük rendre elmarad - "bizonyíték hiányában". A vadgazdálkodás "bűnözőit" már évszázadok óta a nevükön nevezzük, kártevő mivoltuk kimondása nem szorul hosszadalmas bizonyítási eljárásra. Sajátos módon most mégis jogi védelmet kaptak legfőbb kártételük időszakára. EU-csatlakozásunk alkalmával sikerült a "megfelelés" állandó kényszerének felülkerelkednie a józan észen és saját érdekeinken. Természetesen még nincs egységes gyakorlat, az egyes megyékben az éves vadgazdálkodási tervek jóváhagyásakor automatikusan (és illetékmentesen), máshol külön kérésre és igazgatási díj befizetési kötelezettsége mellett adnak engedélyt az idenyen kívüli vadászatukra.

A szárnyas kártevők fajösszetétele az utolsó 20 évben drasztikusan át-

rendeződött. A fokozott védelem eredményeképpen szinte az ország egész területén elszaporodott a holló, olyan helyeken is megjelent, ahol korábban elő sem fordult. Erdősült területeken sokszor tízes-húszas csapatban is megfigyelhető, jellemző táplálékkeresési módjuk, amikor "csatárláncban" repülve szinte átfésülik a területet. Magas intelligenciájú madár, nagyon hamar megtanulja az összefüggést a puskadurranás és az ételment jelentő nagyvad-zsiger között. Ha hozzáfér, a kiszígerelt és őrizetlenül hagyott elejtett vadat is hajlamos kikezdeni. Elsősorban rovar- és dögevő, de kiváló látása és vadásztechnikája miatt a földre rakott, kevésbé takart fészkek tartalma sincs biztonságban tőle. Előfordulásának potenciális helyein tilos a tojásmérgezés, mert szinte biztosan az első közt veszi fel.

Hasonlóan keresi táplálékát a szürke- vagy dolmányos varjú is, annyi különbséggel, hogy agresszív viselkedési módja miatt a már fé-

szekhagyott csibékre és nyúlfiókákra is potenciális veszélyt jelent. Bár nagyon óvatos faj, mégis egyre inkább megfigyelhető az emberi településeken, elsősorban nagyvárosokban történő megtelepedése, költése.

Pontosan az ellenkező tendencia tapasztalható viszont békésebb fajtársa, a vetési varjú esetén. Valamikor nagy fészkeltelepei egyre fogynak, a lakott helyeken szemetelő, zajongó "fekete seregek" közkívánatra történő kilakoltatásában a vadászok is jelentős részt vállaltak, a lakott helytől távolabb eső kolóniák egyedeit a könnyű vadászhatóság és a szelektív tojásmérgezés erősen megritkította. Napjainkra állománya olyan mértékben megcsappant, hogy védelme indokolttá vált. Ne tévesszenek meg senkit a téli nagy varjútömegek, ezek a vándorló fekete hordák északról és keletről érkeznek hozzánk a táplálék-szegény tél elől elvonulva, vadgazdálkodási károsításuk jelentéktelen.

A hosszú farkú cserregő, a szarka egyes területeken a vadászat elhanyagolása miatt nagyon elszaporodott, ennek ellenére állománya országos szinten csökken, elsősorban a fészkelésre alkalmas síkvidéki fasorok, bokrosok megfogyatkozása miatt. Az állomány egy része jól alkalmazkodva a környezethez, városi madárrá vált, ahol viszont kíméletlenül pusztítja az ember közelében élőhelyet talált énekesmadarak fészkeit.

A legkisebb "csapattag", a szajkó nem jelent veszélyt az apróvadra, de hatékonyan fosztogatja a madarak - fészkeit.

Állományszabályozásuknak jó néhány módja volt ismert és alkalmazott még a közelmúltban is, de a módszerek egy részét a vonatkozó jogszabályok törvényen kívül helyezték, sok másikat pedig a megváltozott vadászati gyakorlat "feledett el". Vitathatatlanul legdrasztikusabb eljárás volt a kontakt mérgekkel (sztrichnin, phosdrin, cianátok) kezelt csalétek kirakása, ahol az akut mérgezésről szinte azonnal elhullott állat (nem csak a célzott kártevő, hanem minden, ami evett belőle, akár még a vaddisznó is) a csalétek közelében megtalálható volt. Havas teleken a sztrichninnel beszórt nyúl

vagy őztetem akár több tucatnyi rókát, kóbor kutyát, varjúfélét "fogott" a hivatásos vadász és a területgazda nem kis öröme. Betiltásának oka elsődlegesen a humán veszélyesség, másodlagosan a szelektivitás hiánya volt. Elsősorban ez okozta a hollók szinte teljes eltűnését, újra elszaporodásuk ezt egyértelműen bizonyítja. A későbbiekben bevezetett, többé-kevésbé szelektív mérgeanyagok hatássossága már jóval kisebb, a külön engedélyhez kötött, sok utánajárást igénylő tevékenység kevésbé "vonzó" a gazdálkodóknak, ráadásul térben és időben is korlátozzák használatát.

A csapdázás módszerei közül már tilos az ölőcsapda, a törözés (lószőrből készített hurok a csalétek körül), az élve fogók közül pedig főleg a falusi gyerekek téli szórakozása volt a kukoricaacsutkával kipeckelt vesszőkosár. "Nagyüzemi" varjúcsapdával kísérleteztek nálunk is néhány területen, a szerszámos bódé nagyságú dróthálós ketrec elsősorban a vetési varjak, ritkábban a szajkó bevetésére volt alkalmas, a kitanult dolmányos és a szarka csak elvétve ment bele.

Eredményes módszer volt és különleges vadászélményt nyújtott az élő uhuval (vagy más bagollyal) külön erre a célra épített leskunyhóból történő uhuzás. Ma már csak műanyagból készült műuhu, vagy régi bagolypreparátum használható erre a célra, mely hatékonyságában meg sem közelíti azt, nem beszélve arról a fantasztikus élményről, amikor a vadász a bagoly viselkedéséből tudott következtetni az érkező "vendég" kilétére, és felkészülni a fogadására.

Szajkó (Mátyás madár)

A ma vadászának jószerint csak a fegyveres gyérítés maradt, azonban kellő fantáziával (na és a régi szakirodalom böngészésével...) ennek számos módját gyakorolhatjuk.

Szinte valamennyi vadászati lehetőséget ki tudunk próbálni a hívástól a hajtásig. Minden lehető faj vadászatához csinálhatunk szórót, kukoricával szajkóra, hússal dögtéren szarkára, szürkevarjúra etethetünk eredményesen. Az éjszakázó helyeken jól elrejtőzve puszkavégre kaphatjuk az esti beszálláskor érkező, vagy a pirkadattal kirepülő madarat, különösen a szarkák szeretnek csoportosan éjszakázni. Megfelelő takarásban kiváló cserkelő gyakorlat a nagyvad vadászatához is az óvatos és "szemes" madár belopása sörétes lőtávolságra. Ez az a ritka állapot, amikor a hiva-

tásos vadász helyzeti előnyt élvezhet a sportvadással szemben, mert a csak szolgálati célból használható 0,22-es kisgolyós akár 100-120 méterről is "le tudja szólítani" a cserregő vagy károgó komát a fa tetejéről. Megfelelő síppal vagy a hangutánzás tudományával felszerelt vadász sok szarkát és szajkót tud behívni lőtávon belülre, itt a mozdulatlan, jól álcázott rejtőzés is kell a sikerhez. Több vadász terelést, vagy akár hajtóvadászatot is tarthat, itt is a szarka és a szajkó a célpont. A szürke varjúval ellentétben mindkét faj bujkálva menekül a fák, bokrok takarásában, nem szívesen repül ki a nyílt területek fölé, biztos kezű, nyugodt állólk jó eséllyel várhatják a faszor, vagy erdőszél másik végén, vagy a közbeeső kisebb tisztásoknál. Tudatosan maradt utoljára a ma már csak külön engedéllyel gyakorolható fészekről ugrasztás, mert itt a gyors lőtudás kevés, madárismeret is szükséges.

Sok nappali ragadozó madár és néhány bagolyfaj is elhagyott varjú- és szarkafészkeket választ költőhelyének, sőt mókus és nyuszt is kölykezhethet oda. Ma már amúgy is tilos a fészekbe történő belövés, s ha a sebesen kiröppenő anyamadarat elhibázzuk, ne sajnáljuk a fáradságot arra, hogy később óvatosan visszalopakodva, vagy a fészek közelében lesben ülve újra próbálkozzunk. Ha ez későbbre marad, a már kitollasodott, de még röpképtelen fiókák elejtése egyszerű, s ráadásul nem is ítélik éhhalálra a szülőjüket vesztett szaporulatot.

SOMFAI ERVIN

Vetési varjak

Tavaszi nagytakarítás

A kártevők tavaszi létszámcsökkentése - múlt időben a "terület tavaszi nagytakarítása" - az apróvad terület vadászáinak egykoron februártól az őzbakvadászat kezdetéig szinte napi feladatokat adott. Foxikkal, jagdterrierekkal, tacsókkal jártuk végig a kotorékokat, egyet-egyet többször is átvizsgálva, hogy időközben nem foglalta-e el azt új lakó...

Fotók: Bécsey László

Sem akkor, sem később soha senki nem akarta a szőrmés és szárnyas kártevőket végképp kiirtani, hanem az volt a cél, hogy számukat elviselhető mértékűre csökkentsük arra az időszakra, amikor a nyúl fiatal, vagy a fácán- és fogolytyúk kotlik, majd csibéket nevel. Az elmúlt mintegy két évtizedben a jogszabályok egyre jobban szűkítették a kártevők apasztásának addig ismert és bevált lehetőségeit. Ám, ami talán az egészségben a legfontosabb, a bizalom elvesztése és a sok "cseszegetés" miatt, az egésztől mindenkinek végképp elment a kedve. Akad olyan társaság, ahol eleve el sem hiszik, hogy valaki dúvadra les, és nem vadat lopni jár. Ha pedig csak a felügyelő, vagy különböző harmatgyenge egyesületi kényszerítő eszközökkel akarják a kártevők apasztását kikényszeríteni, abban nem lesz semmi köszönet. "Kézzel fogható eredmény" pedig annál inkább.

Sokhelyütt a jogszabályt úgy értelmezik, hogy ha szervezett módon háromnál több vadász megy ki dúvadzni a területre, akkor társas vadászatról van szó. Ha pedig a dúvadzás társas vadászat, akkor az ütemtervtől eltérő vadászatokkal előre be

kell jelenteni mind a felügyelőségnek, mind a rendőrségnek. Márpedig ki hallott olyat, hogy az időjárás viszonyoktól függetlenül, az előre bejelentett szervezett társas vadászat - terítéknaplóval, névsorolvasásokkal, balesetvédelmi oktatással, eligazítással - nagyobb számú szőrmés és szárnyas kártevőt valaha valahol is lőttek volna? Ez nem társas vadászat tehát, hiszen - ahogy a hozzáértők mondják - a kártevőkre való cserkeléskor, néha még egy ember is sok.

Szörös közellenségeink

A minden területen megtalálható szőrmés kártevők között első helyen áll a róka. Ismerjük a kotorékokat, a téli apróvad vadászatokon az elejtett és az elhibázott, vagy egérutat nyert ravaszodik számát. Jobb esetben, a nyomok alapján pedig még az egyedek önálló, általuk jelölt vadászterületeit is. Most éppen egy országos rühességi járvány tanúi lehetünk, de ettől a számuk még érezhetően nem csökkent.

A rókakotorékok gázosítása egyfelől ellenérzéseket vált ki (hol engedélyezik, hol nem, vagy akkor jön ki az engedély, amikor már az égvilá-

gon semmi szükség erre), másfelől eredményessége is ellenőrizhetetlen. Sokfelé igen eredményesen használják a csibehálóból készült, egyik oldalán a varsához hasonló szájjal házilag készített kölyökfogó "készítményt". Ezután egy kivételével az összes járatot betömjük, és a megmaradt kotoréknyílásba beassuk a varsát. Akkor van ennek az ideje, amikor a kölyök rókák már kijárnak. Kis idő elteltével ugyanis sorra át-bújnak a varsa szűkítő nyílásán, de vissza már nem tudnak menni.

Április végéig, a gabonák szárba szökkenéséig, olykor még május első felében is a kölykök a kotorékban vannak, így jó kotorékebekkel egy-egy rókavár könnyen elintézhető. Az, hogy a kölykök benne vannak-e még, vagy sem, arra a legbiztosabb jel, ha beszagolunk a lyukba. Erős rókaszaggal kevert dögszag árulkodik a lakókról, és ha messzebb állunk, észrevehetjük, hogy a döglegyek kibejárnak a kotorék nyílásán. Ez mutatja egyébként a főbejáratot is, mert a menekülő járatok végeinek kijáraitait csak igen ritka esetben járják a legyek. A jagdok a vehemens harciasságuk miatt talán kevésbé, de a simaszőrű foxik, tacsók kis fáradsággal megtaníthatók arra, hogy a végén a kölyköket is sorra kihordják. Volt olyan hosszúszőrű tacsóm, amelyik a kihordott kölykökből szabályszerű terítéket készített, és addig nem ült le dicséretet várva, farkcsóvalva a végébe, amíg az utolsót, a hetedik rókakölyköt is pontosan az előre "kitalált" helyére nem fektette. Ha valamiért mégsem jön össze a "kilakoltatás", akkor marad a nem kívánt ásás, ami kötött talajon, gyökerek között, meleg időben, meglehetősen fáradságos munka.

Az éjszakai, rejtettebb életet élő görények, nyestek számáról, gyakoriságukról azonban szinte semmi információnk nincs, mert nyomai nem feltűnőek, világosan ritkán kerülnek szem elé. Sokan nem is sejtik, hogy egyáltalán él-e görény a területükön. Egy körbekerített fácánkibocsátó hely mellett annak idején, 4 fonott sövényterelővel ellátott ládacsapdát helyeztünk a kerítés minden oldala mellé. Hetente átlagban 5 görényt

fogtak meg a zuhanó ajtókkal ellátott deszka ládacsapdák egészen az októberben kezdődő vadászatok idejéig. Ezenkívül 3 róka, 4 házimacska, 1 borz, 2 nyest, sőt az egyik nagyobb méretű csapdába 3 kisebb természetű kóbor kutya is "megfogta magát". Így aztán el lehet képzelni, hogy mi lett volna, ha a csapdák időben nincsenek kint? Ráadásul a fegyveres őrzés során még 12 öreg és fiatal róka, 5 kóbor kutya, 3 kóbor macska is terítékre került.

A búzbombázók csendestársai

A görények általában az ember közelségét keresik. Szívesen tanyáznak a tanyák, pajták, színek, mezőgazdasági épületek zugaiban, elhagyott patkánylukakban. Innen indulnak éjszakai portyára. Rajta lehet őket csípni türelmes leséssel, de mivel időhöz nincs kötve, jobb a bármilyen élve fogó alkalmazás, a billenő ládacsapda, vagy a kétoldalt süberos, ajtós ládacsapda. Minden ragadozó emlős - így a görény is - kényes ápolat bundájára, nem szívesen vizezi, sárossza, piszkítja be éjszakai portyái során. Mivel a görény csak élő állatra támad, és a csali állatok használatát jogszabály tiltja, előszeretettel használt útvonalára kell a csapdát tenni. Érdemes venni a fáradságot, hogy a kerítés mentén tisztántartott utat csináljunk, a ládacsapda mindkét oldalán fonott "V" alakú vezető sövényt fonjunk, ami a görényt - mivel mindenféle zajjal járó dolgot ilyenkor elkerül - valósággal bevezeti a kelepcebe. A csapdákat minden reggel ellenőrizni kell, mert a kártevők esetében is kötelező a humánus és etikus vadászmagatartás.

Az elmúlt évtizedek alatt - és ezért is került ki a védetség alól - egyre jobban elszaporodott a nyest. A kertvárosok lakói kétségbeesetten telefonálnak mindenhová, hogy tegyen végre valaki, valamit, mert éjszakánként gyermekeik félelemben élnek, nem tudnak aludni. A nyestek a padlásokon randalíroznak, visongva futkároznak, rongálják a tetőt, a szigeteléseket. A garázsokban megrongálják a gépkocsik motorterének vezetőkeit, és volt több olyan eset is, amikor emiatt a drága autó leégett. (Ráadásul a biztosító nem fizetett, mert ilyen jogcím a szerződésben nincs.) Régen a nyestezés külön

szakma volt, erdészek, vadászok erre a célra tanított kutyáikkal járták a havas erdőt, s aki értett hozzá, szép eredményeket érhetett el.

A nyest úgynevezett kultúrákötető faj, kedveli az ember közelségét, és amíg régen csak a hétvégi házak, pincesorok, présházak lakója volt, mára még a fővárosban is közönséges fajjává vált. Éjszakai életmódja miatt szem elé ritkán kerül, de jelenlétét hangoskodása, fürgesége, és jókora portyázó területe miatt nem tudja titkolni. Főként, ha hó van, mert abban a jellegzetes nyomai jól láthatók. A meszelt vagy festett falat besározza, körmeivel megkaparja, amelyre érdemes figyelni, mert ezeket az útvonalait jól tartja. A gondot leginkább az jelenti, hogy a lakott területeken fegyvert használni nem lehetséges, és mivel a nyest szinte kizárólag élő állatokat zsákmányol, a csapdázás sem mondható egyszerű feladatnak. A rókához hasonlóan orra kiváló, ezért a csapda szagtalanítása elengedhetetlen. Jó a két oldalt süberos, fémhálós ládacsapda, vagy a kisebb, billenő deszkás kisragadozó fogó. Csaléteknek tojást, esetleg gyümölcsöket adhatunk, télen még aszalt formában is. Egy családból csak ritkán foghatunk el kettőt, mert - s erre nincs magyarázat - valamilyen módon "figyelmeztetik egymást" a veszélyre, és a legtöbb esetben rendszeres zaklatás esetén inkább odébbállnak. Mint a ragadozók általában, a nyestek is rendkívül intelligens állatok, viselkedésformáik éppen ezért nem könnyen általánosíthatók, sok bennük az egyedi. Amelyik trükkünk esetleg jól bevált az egyiknél, azzal simán a legesúfabb kudarcot vallhatjuk a másiknál. Portyázó körzetükben sorra tűnnek el a kedvelt énekes madaraink, a természetes és a kihegyezett mesterséges fészekedő lakói, fácánnevelő telepeken, kibocsátóhelyek környékén, baromfi ólakban, galamb padlásokon, dúcokban elviselhetetlen károkat okozhat a szaporodási időszakban.

A kóbor ebek, kóbor macskák "ügye" egy külön és immár újra alaposan agyonszabályozott történet. Lapunk hasábjain a közelmúltban bőséggel foglalkoztunk a megváltozott helyzettel, a lehetséges és jogszabályilag engedélyezett "teendőkkel".

H. Zs.

KUKORICA-ESŐ

Időt, pénzt és rengeteg fáradságot takarít meg a magyar fejlesztésű, szabadalmi oltalommal védett, digitálisan vezérelt automata etetővel.

Már közel kétezer 120 és 220 literes berendezés működik a hazai vadászterületeken, a vadgazdák teljes megelégedésére, és elkészült az 1200 l-es változat is
2 év garancia!
Több berendezés megvásárlása esetén 10 %-os kedvezmény

Kérésre részletes tájékoztatót küldünk

Megrendelhető:
Soltész Károly
épületgépész és villanszerelő mesternél

2000 Szentendre, Irinyi Dániel u. 25.
Tel/fax: 06/26-313-789
Mobil: 20/951-3427

STEEL VENT

CSAVAR ÉS HÚZOTTÁRU RT
HAZAI GYÁRTÓ

Erdő- és vadgazdálkodási táblás és tekerces kerítések sorozatgyártása, értékesítése

3527 MISKOLC, Besenyői út 8.
Tel/fax: 06-46/412-960
411-208, 505-225
INTERNET: www.steelvent.hu
E-mail: info@steelvent.hu

Találkozunk a FEHOVA-n!

Hatékony betonkotorék-csapda Németországból

A Wild und Hund februári számában egy újrendszerű betonkotorékba helyezett élve fogó rókacsapdát mutattak be, melyet a nyolcvanas években kezdtek tesztelni, majd a sorozatos továbbfejlesztések eredményeként jutottak el a hatékonyan alkalmazható, végleges formához. A betongyűrűkből kialakított kotorékba épített befogószerkezet működési elve igen egyszerű. A befogóláda két oldalán lévő lecsapódó ajtókat a róka útjába kerülő billenő fémvilla hozza mozgásba. A kioldó mechanizmus egy védett fémdobozban helyezkedik el, ezért földdel való takarása nem jelent problémát, a betemetést követően is zavartalanul működik. A betonkotorék-csapda telepítése alig egy óra alatt elvégezhető. Nagy előnye, hogy szinte tökéletesen álcázható, a kihelyezést követően csak egy ellenőrző pózna látszik a berendezésből. A hatékonyságot bizonyítja, hogy az idei szezonban - egy 390 hektáros mintaterületen - 20 rókát sikerült segítségével befogni.

FOTÓ: BURKHARD WISSMANN-STEINS, ANTON MASS

A megfelelően álcázott kotorék-csapda helyét csak az ellenőrző pózna jelzi

W. P.

A betoncsapda felépítése igen egyszerű, akár egy óra alatt telepíthető

Rókavár betonból

Februári számunkban írtunk az Ausztriában látott, előre gyártott betonelemekből készített róka műkotorékokról. A gyakorlatban jól bevált módszer lényege, hogy a vadászterület több pontján markolóval kiássák a helyét, ott a rajz szerint összerakják és abból később rendszeresen eltávolítják az alkalmi, vagy abba lefiáló "vendégeket".

A műkotorék rendszer formája sokéves sikeres ug-rasztó kutyás és egyéb tapasztalatokon alapul. A járatok végére helyezett katlan - amelybe a róka előszeretettel fial - teteje leemelhető, így a szaporulat időben eltávolítható. Tekintettel arra, hogy a betonelemeket gyártó és forgalmazó Leier cégnek nálunk országos hálózata van, tájékoztatásuk szerint 40-60000 forintért megrendelhető. Ausztriában a vadászatra jogosultak részére a közös cél érdekében a tartományi vadászszövetség az összeg felét megtéríti. A Lajtán túl - el kell ismerni - a rókaák gyérítése rendkívül jól szervezett. Télen, évente egy kijelölt "rókaellenes" napon egy-egy térség vadásza, de mindegyik a maga területén, ejtik el a rókaakat. Este azonban egy közös terítéket készítenek, és együtt értékelik ki a napi eredményt. Természetesen nem csupán ezeken, hanem az apróvad-vadászatok terítékén is kezelhető az eredmény. Sem a fácánok, sem a nyulak száma odaát egy jottányit sem csökken. Sőt, foglyuk is szépen van, kíméletesen vadásznak is rájuk. (A földön fészkelő védett madarokról már ehelyütt nem is szólv.) Ezért aztán nem keresik, kutatják olyan "lázasan" az apróvad csökkenésének semmiféle áltudományos, nálunk a megünásig hangoztatott: ... "rajtunk kívülálló okokból bekövetkező "komplex" és "megoldhatatlan" kérdések köreit. Inkább helyben megoldják.

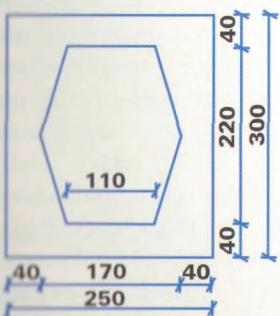
H. Zs.

Csak a kiállítás kedvéért van a felszínre telepítve

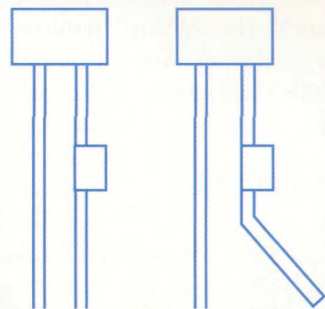

Az árok kiásását követően ágaztatják el a csatornákat

Egy betonelem
vázrajza

A katlan
és elágazásainak
felülnézeti rajza

AUTOMATA ÉS KÉZI KORONGDOBÓK,

könnyű, hordozható magaselek, befogó csapdák, puskabelövő állvány, két év garanciával az **INTERMAS Kft.**-től.

Helyszíni verseny rendezése automata gépekkel, lőtér tervezés, kivitelezés a www.intermas.ini.hu

Fax: 06-66/450-538 Tel: 06-20/945-0764

www.cont-eco.hu

A francia **LACME** magyar képviselője.

KERÍTÉSEK VILLANYPÁSZTOROK

Tel./Fax: 06-94/325-672

FERRO-Speciál Kft.

Eger-Felnémet, Csalogány út 2. sz.
Tel: 06/36/421-514, fax: 06/36/419-828

3 és 5 fegyver tárolására alkalmas, 4 ponton záródó fegyverszekrények gyártása és forgalmazása több színben.

Valós veszedelem

A kullancsok a pók-szabású ízeltlábúak, ezen belül az atkafélék közé tartozó szárnyatlan külső élősködők. Főleg a dúsabb növényzetű ligetes, fás, bokros területeken fordulnak elő, de napjainkban már szinte mindenhol jelen vannak. A kullancsokat hazánkban 25 faj képviseli, a legismertebb a közönséges kullancs (*Ixodes ricinus*), melynek népies neve vöröshasú kullancs. Hímje 2, nősténye 2-4 milliméter hosszú, amikor teleszívják magukat vérrrel, nagyságuk akár meghá-

gon kívül érzéstelenítőt is tartalmaz.

A kullancsok számát alapvetően befolyásolja az időjárás és a vadállomány nagysága. Minél több nagyvad van erdeinkben, annál több kullancs-csal kell számolnunk. A kisemlősök, főleg a rágcslók a kórokozók megőrzésében játszanak döntő szerepet. Ők maguk nem betegszenek meg, de vérükben folyamatosan keringenek a kórokozók. Egyes madárfajok - köztük a fácán - is lehetnek egy-egy területen a Lyme-betegség hordozói.

ki a fejfájással, hányással, szédüléssel, eszméletzavarral járó tünetek. A betegség két hét alatt lezajlik. A betegek fele maradandó károsodással gyógyul, az esetek 10 százalékában bennulások lépnek fel, halálozás 1-2 százalékban fordul elő. Csak tüneti kezelésre van mód, alapvetően szerencse kérdése, ki, hogyan vészeli át a

fertőzést. Meg-

előzésre előlt ví-

rust tartalmazó,

úgynevezett aktív vé-

dőoltás áll rendelkez-

zésre. A vakcina rit-

kán lázat, gyak-

rabban az

oltás he-

lyén enyhe

fájdalmat és bőrpírt okoz, de más

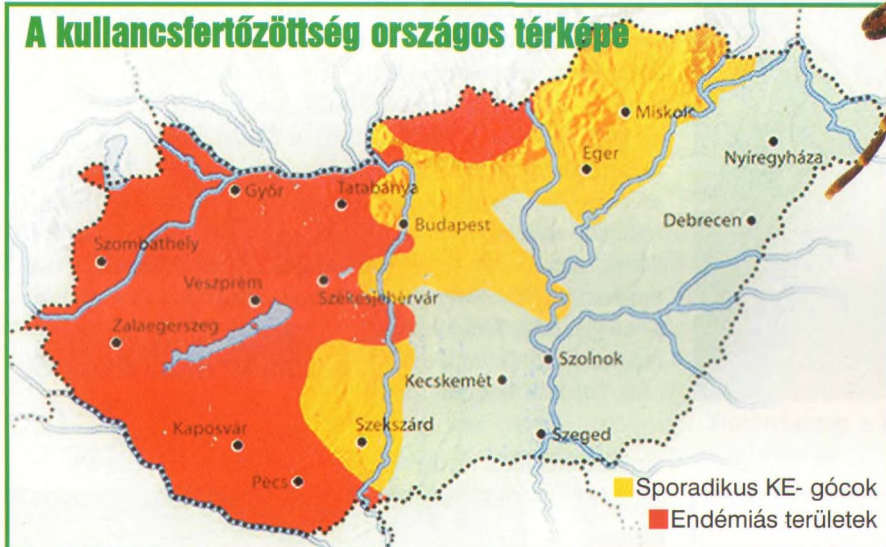
mellékhatása nincs.

Hátránya, hogy az első évben 3 injekciót, majd 3-5 évente egy-egy emlékeztető oltást kell beadni ahhoz, hogy a védettség tartós maradjon.

A Lyme-kór

Idült bakteriális fertőzés. A Lyme-betegséget, mint komplex, az egész szervezetet megbetegítő kórképet 1975-ben fedezték fel. Nevét egy amerikai kisvárosról kapta, ahol ízületi-gyulladásal járó járványt észleltek. Közép-Európa a világ legfertőzöttebb területe. Magyarországon mindenütt előfordul, a kórokozó minden második kullancsból kimutatható. A Lyme-kór súlyos általános tünetekkel, izom-, ízületi, csont- és kötőszöveti fájdalmakkal, valamint súlyos fáradékony-sággal járhat. A fertőzést kizárólag kullancsok terjesztik. A betegség szinte sohasem halálos kimenetelű, súlyosságát annak elhúzódó volta és a szerteágazó tünetek miatt a diagnosztikus problémák sokasága okozza. Lappangási ideje átlagosan 10 nap, de akár 3 hónap is lehet. A legelső tünet általában a csípés körül megjelenő, legalább 5 centiméteresre megnövő, többnyire ovális alakú bőrpír, amely többnyire nem fájdalmas, alig viszket. (Folytatás a 218. oldalon)

A kullancsfertőzöttség országos térképe

romszorozódhat, 2-6 évig élnek. A kullancs áldozatának melegét, szagát és a kilélegzett levegő szénmonoxid-tartalmát érzékelve támad. Érzésteleníti a bőrt és azután szúrja a bőrbe sajátos, leginkább nyílhegyhez hasonlító ormányát (hiposztóma), majd kolagénnel a bőrhöz ragasztja magát. A vért beszívja, tömöríti és így tárolja. A kullancs, mivel kész táplálékot fogyaszt, nem ürít salakanyagot, belei vakon végződnek. Táplálkozás után lehullik áldozatáról.

A kullancsok kártétele kettős: egyrészt vért szívnak, de ennél lényegesen veszélyesebb, hogy a vérszívással betegségeket okozó vírusokat, baktériumokat, egysejtűeket oltanak be. A vérszívás akár egy hétig is eltarthat, nem vált ki viszkető érzést, mert a kullancs nyála véralvadást gátló anya-

A kullancsok világszerte 300 körüli betegséget terjesztenek. Hazánkban csak néhány fertőzés fordul elő nagyobb számban, közülük háromnak van kiemelt jelentősége.

Agyvelő-, agyhártyagyulladás

A kullancs által terjesztett, vírusos agyvelő-, agyhártyagyulladás a legritkább, de a legsúlyosabb fertőzés. Korábban évente 3-400 esetet regisztráltak Magyarországon, de az utóbbi öt évben számuk jelentősen csökkent. Hazánkban leginkább a Dunántúl és az Északi Középhegység fertőzött, az Alföld mentes a fertőzéstől. A statisztikák szerint csak minden tízezredik kullancs fertőzött. A betegség a csípés után egyhetes lappangási idővel, lázzal indul. Ezt követően alakulnak

A kullancs mérete, erős nagyításban

A folt legalább egy hétig, néha azonban egy évig is látható. Előbb-utóbb elmúlik magától is, ez azonban nem okvetlenül jelenti a kórokozó pusztulását. Különösen gyermekkorban előfordulhat a fülcimpa lilásvörös, fájdalommentes duzzanata. Az esetek egy részében a fertőzés még kezelés nélkül is megszűnik, máskor azonban újabb tünetek jelentkeznek. A Lyme-betegség gyakran okoz idegrendszeri elváltozásokat, de szintén előfordulhat agyvelő- vagy agyhártyagyulladás is, amely alig jár klinikai tünetekkel (eszméletvesztés sohasem fordul elő). Okozhat ijesztő tünetekkel járó arcidegbénulást, ám ez esetben a gyógyulás még kezeletlen vagy rosszul kezelt esetekben is többnyire teljes. Viszonylag gyakori a szemmozgató idegek károsodása. Kialakulhatnak egyéb ideggyulladások, melyek végtagszibbadásokat vagy éppen izomgyengeséget okozhatnak. Ízületi és izomfájdalom gyakori kísérője a fertőzésnek. A betegség hullámzó, tünetmentes és panaszos időszakok váltják egymást. Négy antibiotikum-család, a többi között a penicillinek hatékonyan használhatók a fertőzés gyógyítására. A betegség megelőzésére védőoltás nem áll rendelkezésre.

A TIBOLA

mozaikszó, a kullancs által terjesztett nyirokcsomó-duzzanatot (Tick-Borne Lymph Adenopathy) jelöli. A TIBOLA kórokozóját 20 százalékbán tud-

ták kimutatni a Börzsönyben és a Pilisben gyűjtött kullancsokban. Főleg gyermekkorban, a hajás fejbőrön, lencsényi vagy még annál is nagyobb testű kullancs (*Dermacentor marginatus*) csípése után jelentkező körömmi-diónyi gyulladásos reakció, amit nyaki, tarkótáji nyirokcsomó-duzzanatok kísérnek. A csípés helye megduzzad, esetleg váladékozik, a tarkótáji vagy nyaki nyirokcsomók akár diónyira duzzadhatnak. A fertőzés jóindulatú, ritkán okoz lázat, még ritkábban egyéb tüneteket (fáradékonyság, izom- és ízületi fájdalom, fejfájás). Többnyire kezelés nélkül is meggyógyul, a súlyosabb esetekben egyes antibiotikumokkal lerövidíthető a folyamat, ami kezeletlen esetekben akár egy évig is eltarthat.

Hogyan távolítsuk el a kullancsot?

Minél rövidebb ideig van a kullancs a bőrben, annál kisebb a fertőzés kockázata, igyekezni kell tehát az élőskö-

dőt minél előbb eltávolítani. A gyógyszerárakban kapható kullancskiszedő csipesszel az eltávolítás gyorsan és szakszerűen elvégezhető. Az élősködőt mindig a feji végénél, tehát a bőrhöz közel kell megfogni. A kullancs megfojtásával (kengetéssel) vagy potroha összenyomásával, tekergetéssel, dörzsöléssel a kórokozókat a testbe üríti, ezért ezek a módszerek kerülendőek. Sokan hiszik, hogy súlyos következményekkel jár, ha a kullancs feje bennmarad a sebben. Pedig a fertőző forrás, azaz a kórokozókat tartalmazó nyálmirigyek és gyomor nem maradnak a bőrben. A bennmaradó feji részek néhány nap múlva kilöködnek, akárcsak egy közönséges szálla.

Hogyan előzhető meg a kullancscsípés?

A kullancscsípés veszélye sűrű, bozotos területeken fokozottan jelentkezik. Minden évszakban viseljünk zárt hosszúnadrágot, melynek a szárát gyűrjük bele a bakancsba vagy csizmába, ugyanis a kullancs lenről mászik fölfelé, s így bejutása szinte lehetetlenné válik. Minél hosszabb utat kénytelen megtenni, annál valószínűbb, hogy lepotyog, és más zsákmány után néz. Hasonló okból, a felsőruházatot is tűrjük be a nadrágba. Gyakran támad a kullancs a fejen és a nyakon, ezért ajánlatos valamilyen fejfedő - kalap, sapka - viselése. Kullancsriasztó szerek közül csak olyat vásároljunk, amire a gyártó legalább 6-8 órás hatékonyságot szavatol. Nincs tudományos bizonyíték arra, hogy a B-vitamin szedésével, vagy fokhagyma fogyasztásával megelőzhető lenne a kullancscsípés, bár nem zárható ki, hogy ezek némelyike valóban használ.

LAKOS ANDRÁS
Kullancsbetegségek
Ambulanciája, Budapest
alakos@axelero.hu
www.kullancs.hu

A gyógyszerárakban megvásárolható kullancskiszedő csipesz

Harminc afrikai nagyvadat ejtett el

Ellophatatlan kincsek

Nem lepett volna meg, ha érkezésünk zaját hallva, őzek iramodtak volna el Kiss Iván háza közeléből, az utca ugyanis a szántóföldekbe torkollik, vagy ha úgy tetszik, a szántóföldek körülfogják az utcát. Diósjenő keleti faluszéle ez, mely a Börzsöny méltóságteljes tömbjére tekint. A közel háromezer lakosú település az egyik honfoglaló törzs, Jenő nevét viseli. Nem vitás, őseink tudtak lakhelyet választani. Mint ahogy Kiss Iván is.

Diósjenő a Jenői- és Lókos-patak partján fekszik, a Cseh-vár, a Závonyereg, a Kő-szirt, a Kámos és a Bugyihó nevű hegyek lábánál. Öt-hatszáz méteres hegyek ezek, melyek távolról szelíd, arányos és harmóniát sugárzó

arcukat mutatják, ám aki behatol a belsejükbe, az komoly megpróbáltatásoknak teszi ki magát.

A Börzsöny vonzó, izgalmas és éppen olyan nehezen kiszámítható, mint egy szép nő. Kiss Iván lakhelyválasztása és a táj, a hegy iránt érzett rajongó szeretete tehát nagyon is érthető.

Maga a ház, egy a sok közül. Nem kicsi és nem nagy, megjelenését, funkcionális elrendezését, bútorzatát tekintve is "tipikusnak" mondható. De aki belép a földszinti nappaliba, az megtorpan - és el-ámul. Falra és állványra helyezett hazai és egzotikus trófeák sokkoló sokasága tölti be a teret - egy természetrajzi múzeum, vagy még inkább egy kastély hangulatát árasztva. Kiss Jenő ötven éves, huszonhat éve vadász - és több mint kétezer-kétszáz nagyvad adatai szerepelnek a vadásznaplójában.

Verőcei születésű, "természetközeli" embernek nevezi magát, aki kisgyerekként, hat-hét éves korában kezdte az erdőjárást. Sem apja, sem

más ismert felmenője nem vadászott, sajátos belső készítettség vitte az erdőbe. Gyerekbarátok helyett vadőrök, erdészek közelségét, bizalmát kereste, és bizony gyakran előfordult, hogy kamasz-kölyökként ő adott információkat, ötleteket a profi szakembereknek. Mint kiderül, ismeretségünk bizonyos értelemben megelőzte személyes találkozásunkat. Török András Mátyás "Az erdő szabadja lettem" című könyvében olvastam és rácsodálkoztam egy Iván nevű vadászra, aki ragaszkodik a zsigereleshez és négy lépésben végez is vele. A zsigereles számomra egyféle "személyiségi teszt". Én nem vagyok ügyes ezen a téren, de mindig, minden körülmények között kötelességemnek érzem, hogy a részese legyek. Aki szerint a zsigereles vadőri feladat, az csak puskás ember az én szememben. Nos, annak a bizonyos Ivánnak a bravúráját így írja le Török András Mátyás "A vasalódeszkás kan" című elbeszélésében:

"Első lépés: felvágja az ágyékrészt, és átvágja a medencecsontot.

Az alaszakai sarok

Második lépés: egy tolással az alsó állkapocs csúcsáig felnyitja a hasi oldalt, és átvágja a mellkas csontozatát. Harmadik lépés: félig bemetszi a mellkasi és hasi lebenyeket, kifejti

FOTÓK: KÖRTVÉLYESI LÁSZLÓ

Amire a legbüszkébb...

a nyelvet és a nyelöcsövet. Negyedik lépés: a nyelöcsövet a kézfejére tekeri - valahogy úgy, mint ahogy a fogolybelező horgot -, és egyetlen fűzérként kiemeli az egész mindenséget. (...) Se fűrész, se fejsze nem kell, csak egy éles kés és némi anatómiai ismeret. Ez pedig egy állatorvosnak kell, hogy legyen!"

Iván nem más, mint kedves házigazdánk, Kiss Iván - azaz dr.

Kiss Iván állatorvos. Már ami a végzettségét, a szakmáját illeti, az elmúlt években ugyanis - mint annyian mások - ő is "pályamódosításra" kényszerült. Körzeti és tsz-állatorvosként dolgozott, a termelőszövetkezet azonban megszűnt, és a körzetéhez tartozó falvak istállóit is elnéptelenedtek. Gyakorlatilag megszűnt az állattartás a Börzsöny alján. Dr. Kiss Iván vállalkozó lett. Ügyfelei, ismerősei és barátai továbbra is "Dokinak" szólítják, cége azonban gyógyítás helyett tüzelőanyag-kereskedelemmel, transzferbetonnal, hulladékszállítással foglalkozik. Ez is a mai magyar valóság.

Az egyetemistaként, állatorvosként dédelgetett vadászalmok ebben az új minőségében azonban szép sorjában megvalósulnak. Az első külföldi vadászútja Alaszkába vezetett. Egy jávorszarvas, egy grizzly medve és két karibu tróféája őrzi ennek a testtelket próbára tevő kalandnak az emlékét. Nappal plusz 8-10 fok volt, éjszaka, nem egyszer, mínusz huszónéhét! Afrikában - Namíbia és Dél-Afrika mellett Tanzániában, Zambiában és Zimbabwében is járt - kizuhant a szafari autóból, darabokra tört a csuklója, nyolcnapos szenvedés után érkezett haza a váci kórházba, addig két körüljárásig tartotta össze a kezét. Harminc afrikai vadat ejtett el. Minden vadászút emlékét egy-egy gondosan szerkesztett fényképalbum őrzi. Nézzük a képeket, megcsodáljuk az egzotikus tájakat és embereket, és persze megkeressük a fotókon szereplő, te-

Végül is a hazai tróféák a kedvencei...

rítékre hozott állatokhoz tartozó tróféákat is a falon. A trófeaszoba maga is egy napló. Az első út emlékeit őrző alaszakai sarok közvetlenül az ajtó mellett van. Az ablakokkal szembeni, erős, természetes fényvel megvilágított felületeket az afrikai tróféák díszítik, míg az ablak előtt a mongol vadászút emlékei - két maral szarvasbika és két kőszáli kecske - pompás tróféái uralják a teret. Ezekhez többször is visszatérünk. A legnagyobb megpróbáltatást ugyanis a mongóliai kőszáli kecske vadászata jelentette.

Dr. Kiss Iván a mongóliai utazás előtt a Börzsöny meredek útjain futott, lovagolt - edzette, sőt kínoztta magát. Ezt nevetve mondja, ám a tanulságot már nagyon is komoly arccal mondja ki. Önmagunkat nehezé legyőzni, nem a vadat...

Ennek a szobának, pontosabban ennek a nem mindennapi gyűjteménynek meglehetősen sok látogatója, csodálója van. És nyilván akad irigye is. A tróféákban testet öltő érték alighanem nagyobb, mint amennyit maga a ház ér. Dr. Kiss Iván nem cáfolja ezt a feltevést. A kandalló mellett állunk, amely felett a legjobb öztróféák sorakoznak, s miközben sorra vesszük őket - mert végül is a hazai tróféák a kedvencei -, felfedezni vélem sajátos életfilozófiájának lényegét. Az élmény is "vagyon tárgy". Méghozzá ellophatatlan.

BÉKÉS SÁNDOR

Undorfin

Sose jutott volna eszembe, hogy meg-
osszam privát kutatásaim eredményét,
ha Agyaki Gabi nem kezdi el fessegetni a
lap januári számában megjelent jegyzet-
ben ezt az endorfin-kérdést. Valamikor
igen szerettem a csokoládét, de nem hi-
szem, hogy akkoriban ettől voltam boldog.
Aztán úgy ötven körül megváltozott az izlé-
sem, már nem kívántam az édességet, de
nem ettől lettem boldogtalanabb. Az
endorfin-termelés másik változata sokszor
hozott boldogságot (egy ideig), de aztán a
tevékenységhez szükséges partnerkap-
csolat valahogy mindig zátonyra futott, és
amíg az újabb kialakult, kénytelen voltam
beérni a vadászat termelte endorfin meny-
nyiséggel. Ez jó is volt, de valamit megta-
nultam a börtös időszak alatt, mégpedig
azt, hogy az egyik fajta endorfin megléte
nem pótolhatja a másik hiányát.

Ezt tömören így fejezte ki korán elhalt
Temesvári Csaba (nyugodjék békében)
kollégánk, hogy: "gyerekek nem mindegy,
hogy kell szeretkezni, vagy lehet..."

Belegondoltam ebbe (is) és rájöttem,
hogy csak a "lehet" képes endorfint ter-
melni, a "kell" viszont ellentétes hatású,
vagyis undorfint termel. Ekkor alkottam
meg ezt a kategóriát.

Szintetikus úton még nem sikerült az
undorfint előállítanom, de nem is fárado-
zom vele, termel ugyanis mostanában un-
tig eleget a szervezetünk, de hatásait
érezve, bizton állíthatom, hogy létezik. El
nem tudtam képzelni, hogy egyszer a va-
dászat oldaláról is jelentkezni fog. Hisz ez
eddig mindig csak örömet adott. Ha járul-
lékos problémák voltak is körülötte, ami-
kor puska volt a vállamon és kutya a lá-
bam mellett, mindent feledni tudtam.

Aztán megint csak úgy ötven táján,
amikor átmenetileg leterített egy infarktus,
és halmazatként társult hozzá némi ma-
gánéleti törés. Ha az ember testi-lelki
mélypontra kerül, ráadásul egy csahos
falka ugrál körülötte lesve, hogy mikor
marhatnak bele hátulról, akkor a magasle-
sen üldögélve és elgondolkodva egyszer
csak rájön: valami gyökeresen megválto-
zott. Már nem endorfin, hanem undorfin
felhőzik körülötte. Rájön, hogy az embe-
rek a legszebb dolgokat is meg tudják
egymás számára keseríteni.

Eszembe jutott Székely Éva könyve.
Egy edzésen Andrea kicsapott a startkőre
és megkérdezte: - Anya meddig csináljam
még? Az anya válaszolt: - Amíg öröm.

Andrea még sokáig úszott, aztán egy na-
pon ismét megállt a startkőnél: - Anya,
már nem öröm! És Székely Éva abban a
pillanatban megállította a stoppert. Nyug-
díjba mentem. Mivel sosem adtam meg
magam a kedvezőtlen körülményeknek,
most is kimáztam a gödörből, új társat
találtam, ezzel megteremttem az
endorfin-termelés egyik feltételét, aztán
bekerültem a babócsai vadparadicsomba,
s megkaptam a másik feltételt is.

Jól működött a dolog, fővadászunk ha-
láláig. Az új fővadász belépésével is azt
csináltam tovább, amit korábban, én ma-
gam nem sok vadat lőttem, de nagyon so-
kat voltam kinn és eredményesen vadász-
tattam. Ennek akár örülhetett is volna, de
inkább az irigység ébredt fel benne.

Ezt a kifejezést Kolozsvári Grandpierre
Emil nyomán alkottam meg, aki pirigynek
nevezte, aki irigyelte másót a p...-nát,
szóval a nőt. Akkor miért ne lehetne a va-
dászirigység is egyszerűen virigység?
Szűkebb környezetem elfogadta a rövidít-
ést, így hát most közkinccsé teszem.
Szóval ez az új fővadász szívós aknamun-
kával és kitartó virigységgel elérte, hogy
megint csak undorfint érezek a területen,
így hát leköszöntem innen (is).

Azóta már ő sincs ott hivatalban, mint
vadász, de mint a terület erdésze, azzal
tölti az időt bögéskor, hogy az autó mo-
torháztetején dobolva végez vadkárrelhári-
tást, ahogy azt Tóth Ferenc megírta a lap-
ban. Ez már talán több is, mint irigység...

Ennek már négy éve és azóta szenvedek
egy speciális szakmai ártalomtól. Minden
hajnalban felpattannak a szemhé-
jaim, és évtizedek reflexe mozdul meg
bennem: menni kéne!

De NINCS HOVÁ!!!

Aztán csak nézem a plafont és érzem
az undorfint. Délután ugyanez van...

A meghívások nem sokat könnyítenek
a dolgon, mert az "csak" vadászat és in-
kább a barátság ápolását szolgálja. De
nekem a hivatásom gyakorlása hiányzik,
a mindennapi puskás-kutyás területjárás.
(Azért félre ne értsétek ám fiúk, ezután is
jövök, csak szóljatok!)

Úgyhogy Gabikám (bár tudom, hogy a
más baja senkit nem vigasztal) észre se
vedd azt a pár napot, mikor magad alatt
vagy, van sokkal rosszabb is.

Azért várom, hogy mit hoz a jövő, jó
lenne, ha a virigység nem terjedne tovább!!!

Várszegi József

egércincogástól - szarvasbögésig

VADHÍVÓ TANFOLYAM

A nagy sikerre való tekintettel, 2005 tavaszától ismét
folyamatosan szervezünk egész napos
vadhívó-csalogató tanfolyamokat vadászoknak,
vadászmenteknek, hivatásos vadászoknak és
mindazoknak, akik a témában jártas szakemberektől
meg akarják tanulni a szarvasbögés, az őzhívás,
a nyúlshívás, a rókahívás, stb. módszereit.

Meghívott előadó:

Mihálko Károly (Szlovákia)

Homolya László szarvasbögő Európában.

A tanfolyam díja 8 ezer forint,
amelyben az ebéd is benne van.

További információ
és folyamatos jelentkezés:

dr. Balázs István:

30/492-89-62

Vadászjelöltek figyelmébe!

2005 márciustól 8 x 4 órás,
(péntekenként délután sorra kerülő)
előkészítő tanfolyamokat indítunk
az állami vadászvizsgára, illetőleg
a fegyverismereti vizsgára készülőknek.

- ⊕ A tanfolyam díja nálunk a legolcsóbb, csak 30 ezer forint.
- ⊕ A tanfolyam résztvevőinek megszervezzük a vizsgalövésezetet és a vadászvizsgát.
- ⊕ A sikeresen vizsgázóknak terület nélküli vadásztársasági tagságot és apróvadás vadászati lehetőségeket biztosítunk.

Jelentkezés és további felvilágosítás:
Vadászati Kulturális Egyesület
Budapest, III., Pálinka u. 7.
Tel/fax: 06-1-242-00-42
vke@vadaszlap.hu e-mail címen
Tanfolyamvezető:
dr. Balázs István: 30/492-89-62

Vadbefogás Dél-Afrikában

Amikor először hallottam Afrikában az állatbefogásról, a fejemben zavaros kép jelent meg holmi hálóról és rengeteg emberről, akik zajosan "terelgetik" a jószágot a kijelölt helyre. Hát óriásit tévedtem! Abban a szerencsében részesültem, hogy egy befogócsapat tagjaként "testközelből" tapasztalhattam meg ezt a rengeteg figyelmet és nem kevés fizikai erőnlétet követelő munkát.

Fiatal nyala bika

Dél-Afrikában a vadászat nagyrészt bekerített farmokon folyik, ahol a vendég az ott megtalálható fajokból a kedve szerinti vadat ejtheti el. Ha nincs elegendő és megfelelő korú, nagyságú állat, akkor a farmerek tenyészállatokat vásárolnak a későbbi profit érdekében. De foglalkoznak új fajok betelepítési kísérleteivel is.

Egy-egy vadbefogás és áttelepítés mögött komoly szervezés áll, ugyanis meg kell találni a megfelelő farmot,

ahol a megrendelésnek megfelelő és "felesleges" eladó állat van. Aztán ellenőrizni, gondoskodni kell a felszerelésről, hiszen sokszor több száz kilométer távolság van a területek között. Ha valami lemarad, nem ugorhatunk érte haza, az altatáshoz használt drogok pedig nem vehetők meg a sarki közértben.

Ha minden előkészület rendben van, kezdődhet a bepakolás és következik a hosszú autóút. A speciálisan kialakított Mercedes Sprinter és az

utánfutó most a négykerekű (quad) motorokat, sátrakat, edényeket, ruhákat és a fegyvereket hozza, valamint a szétválasztható boxokat, melyekben később az állatok kerülnek szállításra. Két fekete segítő felállítja az úgynevezett bómát - szerencsésebb esetben az adott farmon van ilyen, akkor azt használják - ahol az állatokat az elszállításig szeparált helyen tartják. A farm területén található lodge-ban (kis házakban) a zuhanyozási és a főzési lehetőség adott, de esetenként sátorozásra is fel kell készülni.

A befogásban közreműködő "vadásznak" vizsgát kell tennie a drogok ismeretéről és használatáról, hisz a különböző fajok altatásához más-más összetevők szükségeltetnek. A motorok elejére szerelt dobozban fecskendők, szérumok, és antennás rádió adó-vevőkészülék van gondosan elhelyezve. A speciális fecskendőt feltöltik a megfelelő keverékkel, majd a fecskendő bekerül a speciális fegyver csővébe és indulhat a motoros hajsz. Ezúttal nyalákat kellett befogni a legjobbak közé tartozó Mkuzei farmon (Kvazulu-Natal tartomány), majd a 360 kilométerre fekvő Messinai területre (North Transvaal tartomány) áttelepíteni.

Egyébként állatfajtól és területtől függően nappal és éjjel egyaránt lehet dolgozni. Éjszaka keresőlámpával,

A vadbefogók "fegyverarzenálja"

Az elkábított nyála megérkezik a karamhoz

napvilágnál éles szemmel folyik a keresés - általában az éjszakák az eredményesebbek. Az állatok a sűrű bozótban keresnek menedéket, de a nőstény nyalák hátán lévő fehér csíkok és pettyek elárulják hollétüket. A motoron két ember fér el, a "fegyverhordozó" - jelen esetben rám hárul e nemes feladat - átadja a megtöltött, beállított fegyvert és csendben reménykedik a hátsó ülésen. Amíg a vadász a motorral megpróbál közelebb férkőzni a kiszemelt csapathoz, a "másodpilóta" figyeli az állatok mozgását, jelzi a helyváltoztatásukat. Nem törődve az akáciák tüskéi okozta sebekkel, a kudutövös ruhaszaggatásával, legalább 15 méterre meg kell közelítenünk a csapatot - ez sokszor akár egyórás lassú motoros "cserkélést" is jelenthet.

Halk pukkanás, a sűrített levegő kilövi a fecskendőt - jó a találat - a fecskendőn lévő kampó a hátsó láb izomkötegébe fúródott és a benne lévő nyomás az állat testébe fecskendezi a drogot. Az így "elejtett" nyala először megiramodik, majd négy-öt perc elteltével lefekszik. Előkerül a vevőkészülék és a fecskendőbe helyezett jeladó segítségével aránylag könnyen megtaláljuk az állatot a sűrűben. Nincs rá sok időnk, hisz az állat talán negyvenöt percig kábult, utána gyorsan magához tér.

A fiatal nyalatehén egy bokor aljában esett össze és kábultan, nyelvét lógatva figyelte, ahogy újabb adag injekciók készültek részére. Ezek antibiotikumok, "kullancsűző" és egyéb gyógyszerek, mert az állatok füle és feje több száz kullanccsal volt tele a milliméternyitől a majd centiméteres nagyságúig.

Az "ébresztő" injekció

Az alvó nyalát a másodpilóta ölébe emelve, gyorsan a bómába szállítottuk.

Az altató hatását csökkentő utolsó injekció beadása után pár perccel később teljesen magához tért, szemre vételezte új helyét és a már fogságban lévő társaival várta további sorsát.

Az állatok etetéséről, itatásáról egészen az új helyen történő átadásig gondoskodni kell. A bómában kialakított karámokban az állatokat különválasztottuk, a nőstények és a fiatal hímek kerültek egy karámba, az erősebb bikákat elkülönítettük egymástól és a többiekétől. Sajnos így is előfordul, hogy némelyik állat elpusztul, mert nem azonosan reagál a szervezetük a sokkra és a használt szerekre.

A célt tévesztett lövés a fecskendőbe töltött drogot elvesztését jelenti, és magas ára miatt minden hibázás a profit csökkenését eredményezi. Előfordul, hogy a fecskendő örökre elvesz, ha az állat nem kábul el kellőképpen. Ha a testben marad, magával viszi a jeladót is. A benne lévő elemek azonban csak két napig működnek, ezalatt kell megtalálni és újra célba venni a "sebzett" nyalát, semmiképp nem hagyják elfertőződni a fecskendő okozta sebet.

Egyre többen űzik ismét ezt a mesterséget a Dél-Afrikai Köztársaságban.

ságban, pedig ez a megélhetés nem biztosít egész évben állandó jövedelmet. Minden adott fajnál figyelembe kell venni az ellési és szoptatási időszakot, biztosítani kell az állomány fennmaradását. Pár éve előfordult egy hosszabb ideig tartó száj- és körömfájás járvány, másfél évig tilos volt szállítani az ország területén bármilyen élő állatot. Ez sok területen néhány antilopfaj túlszorodását eredményezte, ami nagy terhet jelentett a terület növényvilágának, ugyanakkor komoly megélhetési problémát okozott a befogásból élő szakmabelieknek.

A fogságot hamar megszokják a nyala tehének

Ma éjjel sikerült az utolsó hiányzó bikát is befogni. Harmincöt nyala várja áttelepítését 360 kilométerre szülőhelyüktől. A megrendelésnek megfelelő arányban elfogott 28 nőstény és 7 bika holnap este már új élőhelyével ismerkedik, mi pedig végre forró fürdőt véve, kiáztathatjuk fáradt testünk sajgó sebeit.

A sebek hamar begyógyulnak, feledésbe merülnek, de

hogyan felejthetném azt a fiatal nőstényt? Én tartottam kókadt fejét a motoron, később, amikor a karámnál ülve figyeltem őket, óvatos lépetekkel közelebb jött és megszagolta a kezemet. Ez mindennél többet jelentett.

KÉP ÉS SZÖVEG: SOMFALVI BOGLÁRKA

Fiatal hókafejú antilopok

Száradó vízivad-paradicsom

"A halastó akkor is halastó, ha átmenetileg nincs benne víz" - állapította meg egy 2003 októberi területbejárás során Makarovné Demeter Edit, az FVM halászati felügyelője. A vízimadarak azonban, úgy tűnik, értetlenül állnak a jogilag korrekt álláspont előtt. Tény, hogy az utóbbi években a térségben lecsökkent a feltöltött tavak aránya. Ezért sokan a privatizációt okolják. Ekkor ugyanis a tófenék állami tulajdonban maradt, a partok és a felépítmények azonban magántulajdonba kerültek. A gazda 1993 áprilisa óta a Mercuriusz Kft. volt, amelynek tulajdonosa 33 százalékban Haraszty László, a WWF Magyarország akkori igazgatója volt. Ő ma a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium helyettes államtitkára, a Természetvédelmi Hivatal vezetője.

1998-ban mintegy 1000 hektár a Nagykócsag Halászati Turisztikai és Természetvédelmi Kft.-hez került, amelyben a Magyar Madártani Egyesületnek volt meghatározó befolyása, de Haraszty neve egy idő után eltűnt a tulajdonosok közül. A maradék 870 hektáron a Biharugrai Halgazdaság Kft. kezdett gazdálkodni, melynek helybéli halászok a tulajdonosai.

Hosszú elnevezéséből a Nagykócsag a természetvédelmet és a turisztikát művelte inkább, halászzal nemigen foglalkozott. Így viszont kevés pénze maradt arra, hogy a tavakat vízzel feltöltse. A terület megvásárlására össze tudta szedni a pénzt, de a működtetésre sokkal kevesebb jutott.

A biharugrai és a begécsi tórendszert a Sebes-Körös-ből átemelt vízzel kell rendszeresen feltölteni. Jelenleg egy köbméter víz ára 2,2 Ft, ami azt jelenti, hogy a Halgazdaság Kft. éves vízszámlája 40-50 millió Ft. Ezt eddig kisebb részben állami támogatásból, nagyobb arányban a gazdálkodás bevételeiből fedezték.

Ha meghallja a nevet, "Biharugra", egyaránt elhomályosodik a szeme halásznak, vadásznak, madarásznak. Az ország második legnagyobb mesterséges halastó-rendszere a vízivad-vadászok Eldorádója, s nemzetközi jelentőségű madárvonulási és költési hely. Fészkel itt többek között gulipán, vörösgém, nyári lúd, batla, nagy-, és kiskócsag, sokféle réce valamint kis kárókatona. Ősszel pedig lilikek, vonuló nyári ludak és északi kacsák tízezrei lepik el a tavakat. Már, ahol találnak vizet. A tófelület ugyanis az utóbbi években jelentősen lecsökkent.

A vizes élőhelyek éber őre a bibirc

2004-ben egy vizsgálat indult, amely arra keresett választ, hogy a gazdálkodók a művelési ágnak megfelelően hasznosítják-e a tavakat? A földhivatali jegyzőkönyvben Tógye János a Nagykócsag képviselőjében arra hivatkozott, hogy az előző évek száraz időjárása és a tápláló csatorna eliszaposodása miatt a kezelésükben lévő tavak egy része kiszáradt, állapotuk "szárazon tartott". Elismerte, hogy a tófenekék egy része gyomos, nádas nőtt a területen és megjelentek a fák is. Szerinte azonban a területen elsődleges cél a természeti értékek védelme, ezért a gyomosodás, a fás vegetáció megjelenése még értéket is képvisel, mert a fokozottan védett madárfajok számára bűvő-, és fészkelőterületet jelent.

A halastavak 1993-ban kerültek a Ramsari Egyezmény hatálya alá. Ekkortól lett tilos a vadászat a tavakon, később hozzácsaptak még egy 500 méteres védőzónát is. Addig a vadászati jogot a Dél-Alföldi Erdészeti Rt. (Dalerd) és jogelődje, a Defag gyakorolta. A Dalerd jelenleg is jelentős területeket kezel a begécsi és biharugrai tavakon és környékén, s 3200 hektáron övé a vadászati jog is. Vass Sándor, a Dalerd vezérigazgatója szerint a Ramsari Egyezmény elsősorban nem a vadászat tilalmát, hanem az ökoszisztémák védelmét írja elő. Márpe-

sen 160-an, és működött itt egy kirendeltsége a Mavadnak is. Most a fő munkáltató az önkormányzat, ezen kívül a Bábolna Rt. kacsatelepein dolgoznak még nagyobb számban az ugriak, de ezeket most el fogják adni, és félünk, hogy mi lesz a jövőjük."

A polgármester egyben a Biharugrai Vt. elnöke is, akiknek szintén gondot okoz, hogy megváltozott a védett területek jellege. A nagy bokros, fás nádasok ugyanis kitűnő élőhelyet biztosítanak a vaddisznóknak és a szarvasnak. A társaság 4600 hektáros területén 1997 óta 239 disznó esett, mostanában évente 50-60 darabot lőnek, az állományt 150 körülre becsülik. Ezen kívül tavaly 13 szarvast is lőttek. Az élőhelyük a sűrű, védett nádas, de táplálkozni természetesen a környező mezőgazdasági területekre járnak ki - nem csekély kárt okozva.

Elképzelhető, amikor egy 50-60-as konda megindul, mi marad utánuk, mondja Máté Barna a vt. gazdasági vezetője, aki egyben a földtulajdonosi közösség képviselője is. "A gazdákkal szerencsére nagyon jó a kapcsolatunk. Még azt is meg lehet beszélni velük, hogy a legvadkárveszélyesebb részekre például ne búzát, hanem árpat vessenek, mert az alacsonyabb, könnyebb meglőni benne a disznót. Arra is hajlandóak, hogy kukoricatábláik széleit lesilózzák a vadkárelhárítás eredményesebbé tétele érdekében."

2002-ben minden óvintézkedés ellenére igen magas, 1,4 milliós vadkár keletkezett. A szakértő fele-fele arányban alapította meg a vadásztársaság és a védett területeket kezelő Körös Maros Nemzeti Park Igazgatóság (KMNPI) felelősségét. A vadásztársaság kifizette a rá eső 700 ezer forintot, a Nemzeti Park azonban nem akart fizetni, ezért a gazdák perre mentek. A bíróság végül úgy határozott, hogy vadkárt csak a vadászatra jogosulttól lehet követelni, ezért a keresetet elutasította, így a fennmaradó összeget is a vt.-nek kellett megfizetnie. Ez az ítélet a természetvédelem szerint precedenst jelentett, és ezután semmilyen károkozásért nem fognak fizetni.

A megélhetési nehézségek és a jogviták ellenére a terület képe lenyűgöző. A begécsi halastavakon március elején is számtalan szárcsát, gémet láttunk, a

több száz réce és vadlúd több helyen nem engedte befagyni a jeget. A kifürdött "lihógokon" óriási a zsivaly, s a madarak hozzászórtak, hogy itt nem bántják őket. Pápa Lajos 1962 óta halászik a környéken, jelenleg ő a Halastavak Kft. egyik tulajdonosa. "A halászok kétféle vízimadarat ismernek: az egyik halat eszik, a másik haltápot. Ha egy tó, amelyben mondjuk egynyaras ponty van, télen kiolvad, a kormoránok napok alatt teljesen kiirtják belőle. A gátakon álló fákról sikerült elüldözni őket, de a külső területeken már vagy 100 pár fészkel. Nem csak a halban okoznak nagy kárt, nemrég ürülékükkel teljesen kipisztítottak egy fiatal égerest. Eddig talpon tudtunk maradni, és tavaink jó része föl van töltve vízzel, de most az olcsó import hal leszorította a bevételeinket. Lehet, hogy a közeljövőben arra kényszerülünk, hogy kevesebb emberrel extenzívebben termeljünk, például bioharcstát.

Dankasirályok "lakótelepe"

dig a tavak kiszáritásával a kezelők éppen ennek a követelménynek nem tettek eleget. "A gazosodás és a fák megjelenése arra utal, hogy kiszáradás indult meg. Ez pedig éppen ellentétes az eredeti céllal, a vizes élőhely megőrzésével. Ráadásul gyakran elfelejtik, hogy az ökoszisztémába beletartozik az ember is. Amíg itt halgazdaság működött, addig az több száz itteni embernek adott munkát. A gazdálkodás bevételeiből pedig biztosítva volt a terület rendben tartása, a tavak feltöltése. Az 1993 után alakult modell nem teljesen biztosítja ezt a célt."

Biharugrán ma mintegy 1200-an élnek. A település elöregszik, sok a romos ház, kevés a gyerek. A fiatalok nehezen találnak itt állást, ezért elvándorolnak. "2003-ban még 108 iskolás volt, idén már csak 68, sorolja Makra Győző polgármester. Régen a halgazdaságban 450-en dolgoztak, a két varrodában és a kosárfonóban pedig össze-

A kanalasgémek párkapcsolata tartós

FOTÓK: BECSY LÁSZLÓ

Márpedig ha csődbe megyünk, nem lesz aki kifizesse a vízszámlát."

Biharugrán, illetve a begécsi tavak melletti egykori Tiszabirtokon született a Kárpát-medence vadlibarekordja: Szapáry László 1943. október 29-én 208 db libát lőtt. Másnap Széchenyi Zsigmond még 89-et fektetett melléjük, tudhatjuk meg Sterbetz István: Vadludak országútján című könyvéből. Kevésbé ismert adat, hogy 28-án Szapáry, Albrecht bajor főherceg és Felsőöri Nagy Gyula összesen 286 libát lőttek, nagyjából egyenletes eloszlásban. El lehet képzelni a hatalmas lúdmenyiséget, ha három egymást követő napon ekkora terítéket lehetett elérni.

A régi nagy eredményeket ki-, és behúzáskor érték el, a táplálkozó és főleg az éjjelezőhelyükön nem zavarták a madarakat, ezért is voltak olyan nagy mennyiségben.

Most a tavak 500 méteres körzete a védőzóna. Ezt persze a ludak és a récék hamar kitanulják. Ám még így is szépen zsákmányolnak belőlük, a Biharugrai Vt.-nél évente mintegy 200 libát lőnek és lövetnek. Kacsából is több százas a teríték, de volt már olyan év, amikor 1000-et lőttek! Máté Barna egy hatalmas, 23 cm-es, hibátlan, vastag agyarpárt mutat, amelyik szemlátomást magasán aranyérmes. "Csodálatos ez a terület. A gímbikák ugyan csak legföljebb 4 kilós agancsot raknak föl, de hány vidék van Magyarországon, ahol bőven van apróvad, vizivad, jók az őzbakok, sok a disznó, nagy kant is lehet lőni, és még a szarvas is jelen van? Az viszont nagyon bosszantó, hogy a hozzánk tartozó nádasokhoz még télen is csak úgy mehetünk be vaddisznóra, rókára vadászni, ha azt minden alkalommal előre bejelentjük a Nemzeti Parknak, akkor is csak két hivatásos, és egy sportvadász léphet be." Pedig teszi hozzá, télen semmilyen madár nem fészkel ott, és a tavon is sokkal kevesebben vannak. Ráadásul a vaddisznó gyérítése természetvédelmi érdek is lenne, hisz a földön fészkelő madarak fészkeit alaposan megtizedeli.

A helybeliek jó fejleményként értékelik, hogy a Nagykovács Kft. bérleti szerződése lejárt, és 2004 januártól helyet-

te most két másik cég vette bérbe a tavakat az ÁPV Rt.-től. Egyik részét, mintegy 550 hektárt a debreceni Agropoint Kft. Ennek tulajdonosa Gáspár Gyula nagyvállalkozó, aki a Hortobágyon mintegy 3000 hektáron gazdálkodik. Kérdésünkre elmondta: tavaly 4 tavat töltöttek föl, idén folytatják a munkát és extenzív módszerekkel akarnak halat nevelni. Ez néhány embernek munkát, a madaraknak pedig vízfelületet jelent. A fennmaradó 475 hektárt a hajdú-bihari Földesen bejegyzett Bihar Természetvédelmi és Kulturális Értéktörző Kft. bérlé, amelyet Ványi Róbert, egy ismert madarász képvisel. Velük a Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság együttműködési szerződést kötött, amelynek értelmében a Nemzeti Park által biztosított pénzből közösen töltik föl a halastavakat. Bíró István, a Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság tájegységvezetőjének véleménye szerint idén a helyzet gyökeresen meg fog változni. "Ha a Nemzeti Park megkapja a tőfenekes vagyongazdálkodási jogát a Kincstártól, akkor a három bérlővel közösen fejlesztjük a környéken a természeti turizmust. Ennek érdekében néhány tavon horgászati lehetőséget is szeretnénk biztosítani. Több olyan tó is van, amely közel van a faluhoz, kövesút vezet hozzá és különösebb természeti értéket nem képvisel, ezért jól lehetne horgászni rajta. Ezzel jelentősen tudnánk növelni a környék idegenforgalmát."

Kérdésünkre, hogy miért épp a Bihar Közalapítványnak adtak pénzt vízpótlásra, Bíró azt felelte, hogy ez a cég már nevében is azokat a célokat képviseli, amelyeket a Nemzeti Park... és benne van a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület, vezetői pedig ismert kollégák.

Van olyan álláspont is, hogy a Nemzeti Parknak a halastavakon és környékükön meg kellene szerezni a vadászati jogot. Bíró határozottan cáfolta, hogy "önálló vadászati tevékenységet" akarnának folytatni. Viszont amióta elvették tőlük a hatósági feladatokat, a nemzeti parkok kénytelenek szigorúbban gazdálkodni és minden lehetséges forrásból növelni saját bevételeiket. A Nemzeti Parknak Biharugra környékén összesen 3000 hektárnyi saját tulajdonú földje van, s ennek vadászati hasznosításából pénzt szeretnének látni.

Az ideai tél még keményen tartja magát. Amint azonban közeleg a jó idő, Biharugrán nem csak a jég, de a feszültségek is oldódni látszanak.

MÁROK TAMÁS

Gólyatöcs, röptében

Tavaszi ízek

PONGÓ GYULA

Gondolataim nem a gasztronómia világa körül forognak, bár vadászberkekben az sem megvetendő téma, hanem a beköszönő tavasz vadászati lehetőségeit kutatják. Írhattam volna ízek helyett csodákat, varázsokat is, hiszen a megújuló élet kész csoda. Álmélkodással csodálom a Teremtő mérhetetlen bölcsességét az évszakok körforgásában. De maradjunk a vadászatnál!

Még el sem felejtük a vaddisznólések és hajtások izgalmait, a rókahajtások és ugrasztások idegfeszítő pillanatait, s máris itt van a nyakunkon a tavasz.

Szakmámból eredően nem áll távol tőlem a prémvadászat, így egy szelmes víziállat vadászatáról szólnék. A pézsmapatkányról van szó, melyet közismertebb nevén pézsmapocoknak is mondanak. Mivel rágcsáló, igen sokat kell mozognia, hogy kielégítse hatalmas metszőfogai növekedéséből fakadó rágásingereit. Vízinövények szárát, levelét és gyökerét fogyasztja és hordja be föld alatti járataiba, valamint a nyílt vízben összehordott 1-1,5 méter átmérőjű, kúpformájú várába. Ez az életforma ad lehetőséget a vadásznak, hogy egy-egy jó lövéssel szaporíthassa területét.

A márciusi-áprilisi jó idő, a melegedő talaj és a víz növekvő hőmérséklete készíti a pézsmát territóriumra kijelölésére, illetve területe határainak megerősítésére. Így hát sokat kell mozognia. Ezt a mozgást növeli még a télen együtt lévő családok felbomlása, ami szaporítja a kószáló egyedek számát. No, ezt használjuk ki mi, vadászok. Illetve használtuk addig, amíg meg nem jöttek az 1980-as évek közepén a száraz évek, aminek hatására az ország pézsmapopulációja a felére esett vissza, megfosztva minket sok-sok élménytől és egynehány forinttól. De mivel a vadászatot nem szabad pénzben mérni, így inkább a vadászatáról szólnék röviden.

Talán fél órával korábban mozdul, mint a szalonka. Kotorékának bejárata a víz felszíne alatt van, így általában nem észlelhető az a pillanat, amikor a vad elhagyja otthonát. A víz felszínén szeret úszni, hiszen a szaganyagokat így könnyebben ér-

zi. Kis gombszemével nem lát jól, hallása viszont kiváló. Gyékénnyel, vagy keskeny nádesíkkal szegélyezett csatornában és állóvizekben egyaránt messziről látható az a V formájú víz hullám, melyet a kis torpedó alakú állat kelt a víz tetején. Ha nem érez veszélyt, akkor egész teste látható a víz felszínén, de zaklatottabb helyen csak feje és nyaka látszik ki a vízből úzás közben. A vízparton csendben kell lépkednünk, ha rá vadászunk, mivel a talaj remegését nagyszerűen érzékeli. Ha óvatlanok vagyunk, akkor hosszú, ellaposodó farkával a vízre ütve, nagy csattanással figyelmezteti fajtársait a veszélyre. Apró szemű söréttel lőjük, hogy értékes, tömött bundáját ne tépje meg a gombaólom. Ha sikeres lövést tettünk, akkor a fejen lőtt pocok a vízben bucskázva forog, hentereg. A csúnyán lőtt pézsmá vagy élettelenül nyúlik el a víz felszínén, vagy sebzetten lebukva próbál menekülni. Ha kutyánk nem gyakorlott még a pézsmázásban, könnyen kaphat örök emléket a védekező kis rágcsálótól, hiszen a másfél-két centiméteres metszőfogak komoly sebeket ejthetnek.

Természetesen lesben állva is vadászhatunk rá, nem csak cserkelve. Ilyenkor kevesebb egyeddel találkozhatunk, bár a szerencse forgandó.

A dorozsmai szélmalom mellett folydogáló Sia csatorna volt pézsmázásaim kedvenc színtere. Ez még az 1970-es évek második felére esett, első munkahelyemen. Mivel ez a másfél kilogrammra is megnövő állat szapora, mint a pocok, a halastavak és csatornák gátjaiba fúrt járatai miatt sokak ellenszenvét kivívta. Így szabadon pusztíthatta, foghatta bárki. Volt is rá jelentkező bőven! Faluszéliek ásóval ásták ki járataiból, a prémjében rejlő gazdasági értéket látók viszont varsával fogták. A kotorék szájához rakott "drótkosarak" négy-öt állatot is befogtak egy-

szerre, fulladásos halálukat okozva. Ez a módszer is felgyorsította az állomány hanyatlását, amelynek fő oka azért az élettér beszűkülése volt.

Természetes ellensége megszámlálhatatlan. Róka, görény, kutya, macska, ölyv és bagoly, mind mint zsákmányt veszi célba, a vidra pedig a közös élettér konkurensét látja ben-

BOROS ZOLTÁN GRAFIKÁJA

ne. A természetvédelemnek hála, mostanában vizeink tisztulnak, és így a benne és a közelében élő fauna gazdagodik. Amennyiben nem folytatódik hazánk éghajlatának melegekedése, akkor reménykedhetünk, hogy e nagyszerű kisérték vadászata ismét tért hódít köreinkben. Vadásztársadalmunknak is szüksége van a felfrissülésre és lelki gazdagodásra. A pézsmázások alkalmával szerzett élmények is hozzájárulhatnak belső békénk növekedéséhez.

Amiért kalapot emelek

A tél kitaró esővel búcsúzott, s a szer-teszört fehér foltok, a kásás hómaradványok gyorsan eltűntek a lenyomott avar tetejéről. Az erős szél szinte vízszintesen vitte a vizet, amelyet esőnek nevezünk, bár ez inkább borotvának tűnt. Szóval rendezesen beázott a vadászok, erdészek "műhelye", az erdő-mező ... a kutyát is lapáton tartottuk ki ugatni. Az eső csak ömlött, a

szél meg fúj vagy tíz napig. Nem is tudom, hogyan jöttek haza abban az évben a szalonkák? Pedig hazajöttek. Haza bizony és az idő hirtelen megennyhült, a frissen mosdatott fák megkönnyebbülten lélegeztek fel a tíz fokot is emelkedett hőmérő láttán.

- Öccse, jössz szalonkázni? Van még hely a kocsiban. (Az Öccse én voltam, vagyis a bátyám öccse.) Mint viszonylag új házas, félénken kérdeztem:

- Jöhet az asszony is?

Megértő mosoly kíséretében néma bólintás volt a válasz, de minket küldtek a legmesszebbre a kocsitól, hogy ne zavar-

jon bennünket senki... - vigyorgott a kémpembe a három haverom, de a gúnyos mosolyt egy órácska múltán az egészséges vadászirigység sárgára festette.

Az első szalonkázásom volt, s bár a szalonkázás mindig gyönyörű, ez azóta is a legszebb maradt az eltelt harminchét év alatt, annak ellenére, hogy két madarat nem találtunk meg. Pedig dubléra löttem...! Erzsike panasz nélkül jött felfelé a Sárgaföldes tetejéig, ahol találomra megálltunk a fitatos szélében egy hársfa mellett.

- Szép? - kérdeztem körbeintve gyönyörködés közepette, de válasz helyett inkább a felélt oxigént igyekezett pótolni nagy zihálva. Azért mosolyogva bólintott. Néhány perc eltelté után kérdezett vissza:

- Ugye nem zavarod meg ezt a csodát hangos lövöldözéssel?

Válasz nélkül hagytam, hiszen a madárkoncert és a naplemente látványa indokoltá tette a kérdést. De aztán őt is elfogta a vadászláz. Jól megtermett kan ballagott ránk, agyara vagy tíz centire kiállt a szája szélétől.

- Miért nem ezt lőtted, miért azt a kis madarat akarod lelőni?! - kérdezte, miután az agyaras méltatlankodva elugrott.

- Szívesen löttem volna, de nem erre hívtak! Ám mondd már meg, mennyivel erkölcsösebb egy disznó életét kioltani, mint egy madaré? A röpjülő szalonkát sokkal nehezebb eltalálni, mint öt-hat méterről egy ekkora állatot. Szóval?

A válasz elmaradt, az alkony hangulata a szívünkbe költözött, és soha többé nem volt erkölcsi aggálya a vadászattal szemben a feleségemnek. Évek múlva, amikor felnevelt egy vadmalacot, akkor értette meg, a disznót talán még kevésbé szabadna - erkölcsi szempontok szerint - meglőni, mint a szalonkát. Megfogta a mogorvának látszó vad értelme, intelligenciája és ragaszkodása. De ott, akkor még sejtelmünk sem volt a jövőről. Az alkonyt lestük, s a várakozás Erzsike arcát is kipirosította.

Egy gépmadár húzott rövid ezüst csíkot maga után igen magasan és igen lassan. Hangját sem hallottuk. Nemsokára ránk mosolygott az Esthajnalcsillag, miközben egy ölyv ült a hagyásfára fölénk, de azonnal tova is lebbent, ahogy meglátott minket.

- Kiőő? - tette fel harsányan a költői kérdést, miután már jó messze járt, de sosem tudta meg, mert válasz nélkül maradt. A daloló rigókat amúgy sem érdekelte vol-

na. Aztán egyszerre hallottuk meg az addig soha nem hallott korrogást és a hűlő estében melegség öntött el.

Elég magasan, szépen, tempósan közeledett az előbb még korrogó tavaszhihnök sötét sziluettje a szép kék égen, s pisszegve csapódott hozzá egy társa felfelé a bozótból.

Előbb a hátsót, majd aztán az elsőt kell löni! - villant eszembe a gróf úr tanácsa, és a húszasom mindkét madarat leszállította az égről elének a bozótosba, jó néhány méterre tőlünk.

- Szép lövés volt! - csillant Erzsike szemé - idehozzam őket?

És én balga!

- Nem, ne mozogj, majd a végén összeszedjük mindet! - válaszoltam, miközben gyorsan újratöltöttem.

Újabb korrogás, majd laposan a bozót fölött, lassan libegve az orrunk előtt húzott a hosszú csőrét kelepelő golyához hasonlóan összeverdeső szalonka.

- Hát így adja a korrogó hangot?! - merült fel bennem a kérdés és válasz egyszerre.

- Aztán a minket meglátó és felvágódó madár éppen a lábunk elé hullott a lövésre. Mire az alkony behunyta a szemét és besötétedett, az égi ijász alatt kilenc madarat vettünk fel, amiből kettő dublé volt! Az első kettőt nem találtuk meg a sötétben. Ez volt a büntetés, hogy mégse legyen minden olyan gyönyörű...

A többiek hárman egy madarat löttek - és ugye ez a normális. A találkahelyre mi értünk a legkésőbb. A fiúk már a tizenegy lövéstől is sárgák voltak, hát még, amikor meglátták az aggatót. Ha nincs ott az asszony, lehet meg is vernek.

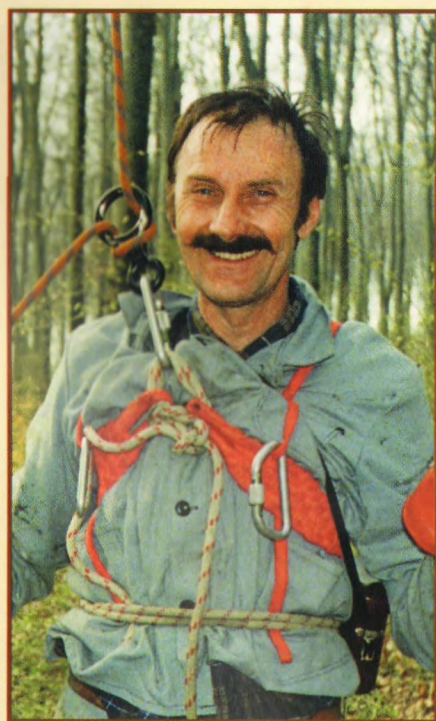
Hosszú fenyőgallyat fektettem a rozsdás avarra és arra szépen ráhelyeztük a tíz madarat. Levett kalappal álltunk előtte és akkor fel sem fogtam az eredményt. Fejedőm önkéntelenül a szívemre szorítottam, tán hogy ki ne ugorjék örömben. Azóta sem láttam ilyen terítéket.

Odahaza a konyhaasztalon anyáméknak körberaktam a szalonkákat - már csak kilencet - középre egy gyertyát állítottam tűz gyanánt. Erzsike elgondolkodva állt mellém és csendesen szólt:

- Nagyon szép este volt, de miért nem az élő madarat köszöntöd levetett kalappal?

Azóta minden évben az első szalonkát kalapemeléssel köszöntöm és lövés nélkül elengedem, mert így van ez rendjén...

Dűcz László

A fák tetején lakott

Magyarországon az elmúlt húsz évben madarakkal kapcsolatos hazai kiadvány, ismeretterjesztő- és tankönyv vagy folyóirat nem nagyon jelent meg anélkül, hogy abban Bécsy László által készített, dokumentáció értékű madárfotó ne szerepelt volna.

Balra fent: Kígyászölyv békával
Középen: Kabasólyom a fészken
Alul: Szürkegém angolnát fog

A búbos banka röpképe

1943-ban született, az ELTE biológia szakának elvégzése után hivatásos madarászként kezdett dolgozni a Magyar Madártani Intézetben, s a ritka fajok fészkelésének bizonyítása miatt tanult meg fényképezni. E tevékenység eredménye a mai napra sok tízezer darabból álló szakmai archívum-má nemesedett, biztosan állíthatjuk, hogy hazánkban senki másnak nincs ilyen fajgazdag gyűjteménye. Valamennyi hazai emlősről, hüllőről, két-éltűről, s ami sokkal nehezebb, majd mindegyik nálunk előforduló madárról készített felvételt, a listáról már csak olyan ritkaságok hiányoznak, mint a kis légykapó, a hamvas rétihéja, vagy a fehérkarmú vércse.

A mai napig is állítja, hogy ő nem művészfotókat, hanem tudományos illusztrációkat készít, ahol fontosabb a pontos felismerhetőség, mint a művészi megjelenítés - igaz, a két-tő nem zárja ki egymást. Hivatásos természetvédőként egyike volt azoknak, akik a budai Sas-hegyet védett területté alakították, számos Pest és Fejér megyei természeti érték gyakorlati megvédésében vett részt, tíz évig az Állatvilág folyóirat munkatársa, majd évekig alelnöke volt az első civil indíttatású Somogyi Természetvédelmi Szervezetnek. Furcsa ellentmondás, hogy pontosan a madárfotózás miatt keveredett többször konfliktusba a mai madarászokkal, nemegy-

szer saját tanítványaival. Mára a természetfotósok körében nem "szalonképes" a fészeknél történő fényképezés, pedig sok ritka fajt csak ilyen módon lehet megörökíteni. A 30-40 méter magas fák tetejére épített lesátorban sokszor napokig vár a kedvező fotózási alkalmakra, s az elkészült képek ezrei bizonyítják, hogy módszere nem veszélyezteti a madarakat, még annyira sem, mint az őrzés, vagy a fiókák meggyűrzése. Nyugdíjasként megbarátkozott a sosem használt számítógéppel, digitális fényképezőgépet, filmszkennert vásárolt, s negatívra, diára készített felvételeit archiválja digitalizált formában.

SOMFALVI ERVIN

Lundák, az északi madárhegyek tájairól

Magyarország az utóbbi évtizedek vadgazdálkodási eredményei alapján méltán vívta ki az egész világ elismerését. Ez azonban nem csak a kiváló élőhelyi adottságoknak és jeles szakembereinknek, hanem évezredek vadászati hagyományainknak is köszönhető. Hazánkban számos természetrajzi, vadászati témájú köz- és magángyűjtemény található. Ezek a kiállítások érdekes és hasznos információval szolgálnak nem csak a vadászok, hanem minden természetet kedvelő, a bennünket körülölelő világ megismerésére vágyó érdeklődő számára egyaránt.

A magyar vadászat múltját és jelenét bemutató tárlatok segítséget nyújtanak ahhoz, hogy a hazai vadászok őseink nyomdokaiba lépve, tovább ápolják a vadászati szokásokat, öregbítsék a magyar vadászat, vadgazdálkodás hírnevét. A Kárpát-medence élővilágának, a régmúlt vadászati eszközeinek, világrekord trófeáinknak és híres vadászainknak a megismerése az egyetemes és a magyar vadászati kultúra szerves része, minden vadász számára elengedhetetlenül szükséges, sőt kötelező! Összeállításunk a jelentősebb hazai természettudományos és vadászati múzeumokról nyújt átfogó képet.

Múzeumok

A balatonedericsi Afrika Múzeum

FOTÓK: WALLENDUMS PÉTER

AFRIKA MÚZEUM

8312 Balatonederics, Kültelek 11. (71-es főút)

Telefon: (87) 466-105

Nyitva tartás: ápr. 1. - okt. 31.: minden nap: 9-17 óráig, jún. 1. - aug. 31.: 9-18 óráig

Dr. Nagy Endre vadászati és néprajzi gyűjteményének nagy részét 1984-ben hozta haza Tanzániából Balatonedericsre, családi kúriájába, amely azóta mint múzeum működik. A híres vadász-utazó afrikai gyűjtőútjain során szerzett trófeái mellett csont- és fagaragványo-

kat, állatbőröket, afrikai törzsek kultikus tárgyait is láthatjuk. Az épület mellett kis szafaripark van, ahol afrikai állatokkal ismerkedhetnek meg a látogatók.

A BÜKK TERMÉSZETI KÉPE

3348 Szilvásvárad, Miskolci út 58-60. Telefon: (36) 355-133

Nyitva tartás: ápr. 1. - okt. 31.: K-V 9-17

A kiállításon a Bükk hegység geológiájával, növény- és állatvilágának ritkaságaival ismerkedhetnek meg az érdeklődők.

A hónap műtárgya: HABÁN KORSÓ

A vad, a vadászat ábrázolása egyidős a művészetekkel. A magyar művészetben is szinte a kezdetektől jelentős helyet foglal el. Ez nem véletlen, mivel a honfoglaló magyarok műveltsége, hitvilága szorosan összefüggött a vadászattal. Valamennyi fejlődési fokon a kultúrtörténet mind egyik ága magán viseli a természetet, állatvilággal, vadászattal kapcsolatos jegyeket is.

A vadászat, a vad, mint motívum a legkülönbözőbb tárgyakon és a legkülönbözőbb módon jelent meg az évezredek során. Éppúgy hatással volt az egyszerű emberre, mint a művészre. Kezdetben primitív, később mind művészibb fokon ábrázolták, amely gazdag vadászati kultúránkat hivatott megőrizni.

A Mátra Múzeum az 1960-as évektől kezdve gyűjt minden, a magyar vadászattal kapcsolatos emléket. Vadászati gyűjteményünkben figyelemre méltók a habán kerámiák. A habánok anabaptisták - újkeresztények - voltak, akik Észak- és Nyugat-Magyarország városaiba, váraiba, falvaiba csoportosan telepedtek le, s itt meghonosították a fajansz-edények készítésének, díszíté-

sének technikáját. A habán kerámia a XVI. század végén alakult ki Közép-Európában, virágkorát a XVII. században élte. A habánok edényeiket ónmázzal fedték be, díszítményeik színei az úgynevezett izzótűz-színűek voltak, motívumkincseire kezdetben a reneszánsz virágos stílus volt a jellemző, amelyet később figurális motívumok váltottak fel. A habán edények zömmel Felső-Magyarországról származnak. Edényeik formájára jellemző a kihasasodó korsótest, lapos, széles talppal, kettősen ívelt szájperemmel, füllel.

A bemutatott korsó hasi részén körkörös foglalatban stilizált, zöld, kék és sárga virágdíszek, hullámdísz. A virágdíszek között vadászjelenet áll, amelyen egy vadász szarvasbikára lő, két hajtó a vállán, rúdon visz egy elejtett szarvasbikát, s évszám is található rajta: 1660.

A habán kerámia fennmaradt emlékei klasszikus szépségükkel gyönyörűséget okoznak minden művészetet szerető embernek.

DR. PÁLOSÉ, NAGY RÓZSA

BAKONYI TERMÉSZETTUDOMÁNYI MÚZEUM

8420 Zirc, Rákóczi tér 1.
Telefon: (88) 575-300, (88) 575-301

Nyitva tartás: hétfő-vasárnap 9-17 óráig

A kiállítás a Ciszterci Rend apátsági épületének emeletén tekinthető meg. Az igényesen berendezett diorámákban található preparátumok átfogó képet nyújtanak a Bakony állat- és növényvilágáról. A múzeumban a természeti témájú művészeti alkotások mellett egy kisebb trófeagyűjtemény is látható.

BÁBOLNAI VADÁSZMÚZEUM

2943 Bábolna, Mészáros u. 1.
Telefon: (34) 569-204, (34) 569-284

Nyitva tartás: a hét minden napján 10-18 óráig

A térség egyetlen vadászati gyűjteménye az ismeretterjesztésen túl a vadászati kultúra bemutatását szolgálja. A kiállításon a különleges trófeák mellett a legális és illegális vadászat eszközei is bemutatásra kerülnek.

BLASKOVICH MÚZEUM

Tápiószéle, Múzeum u. 13. Telefon: (53) 380-061

Nyitva tartás: márc. 15. - okt. 31.: K-V 9-17 óráig, nov. 1. - márc. 14.: K-V 9-16 óráig

Az ország egyetlen, a második világháborút rendezésében is sértetlenül átvészelt kúria múzeumának falait vadásztrófeák, vadászattal kapcsolatos festmények, fegyverek és felszerelési tárgyak díszítik. Itt található a szkíta aranyszarvas másolata is.

ERDÉSZETI-, FAIPARI- ÉS FÖLDMÉRÉSTÖRTÉNETI GYŰJTEMÉNY

9400 Sopron, Templom u. 4.
Telefon: (99) 338-870

Nyitva tartás: máj. 1. - okt. 30.: 13-18 óráig, nov. 1. - ápr. 30.: 10-13 óráig, szünnap: szerda

Aki felkeresi a Nyugat-Magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Karán berendezett múzeumot, az erdőgazdálkodás, a faipar és a földmérés történetébe nyerhet betekintést. Tárgygyűjteménye 4649 erdészeti, faipari és földmérési szerszámot, műszert tartalmaz.

FEKETE ISTVÁN EMLÉKHÁZ

7272 Gölle, Hősök tere 1.
Telefon: (82) 374-040, (82) 374-081

Nyitva tartás: előzetes bejelentkezés alapján.

Az 1888-ban épült tanítói lakás ad helyet a Fekete István életútját bemutató kiállításnak.

FEKETE ISTVÁN EMLÉKMÚZEUM

7200 Dombóvár, Hóvirág u. 25. Telefon: (74) 466-087

Nyitva tartás: Szo-V 10-16 óráig, vagy bejelentkezéssel.

A Fekete István emlékére alapított múzeumban az író személyes tárgyai, kéziratjai láthatók.

GEMENCI VADÁSZATI MÚZEUM

7100 Szekszárd-Keselyűs, Gemenci Szabadidő Központ.
Telefon: (74) 312-144

Nyitva tartás: márc. 15. - okt. 31.: 10-17 óráig, szünnap: hétfő.

A múzeum bemutatja Gemenc élővilágát, természeti értékeit és a hagyományos ártéri gazdálkodást. A tudományos alapossággal berendezett termekben az állatpreparátumokon és a trófeagyűjteményen kívül művészi természetfotók is láthatók.

HELIKON KASTÉLYMÚZEUM

8360 Keszthely, Kastély u. 1.
Tél.: (83) 312-190, (83) 312-191

Nyitva tartás: hétfő kivételével naponta 10-17 óráig

A múzeum három kiváló vadász - Windischgrätz József, Dózsa György és Hídvégi Béla trófeáit tárja a látogatók elé. A múzeumban a Festetics család eltűnt trófeagyűjteményének csak egyetlen - a kiállítás bejáratánál található

- darabját, az 1883-ban Festetics Tasziló által terítékre hozott szarvasbika agancsát lehet látni. Az öt világrész élővilágát és trófeáit, valamint 1100 év vadászfegyvereit bemutató gyűjtemény a vadász és nem vadász látogatók számára egyaránt felejthetetlen élményt nyújt.

KUBINYI FERENC MÚZEUM

3170 Szécsény, Ady Endre u. 7. Telefon: (32) 370-143

JELENLLEG ZÁRVA! A felújítás várhatóan 2005 augusztusában fejeződik be!

A Kubinyi Ferenc Múzeum "Vadászat, vadgazdálkodás" című kiállítása a hazánkban élő apró- és nagyvadfajok preparátumai mellett Studinka László és Nádler Herbert néhány személyes tárgyát mutatja majd be. A vitrinekben lépésről lépésre nyomon követhető a vadászfegyverek fejlődésének története. Az asztali tárlókban régi vadásztöröket, vadászkéseket, szaruból készült löpörtartót, töltenyészítő eszközöket és vadászkürtöket láthatunk. A falakat Kittenberger Kálmán és Széchenyi Zsigmond fotói, vadászkellékei díszítik. A kiállítást Muray Róbert festményei egészítik ki.

MAGYAR MEZŐGAZDASÁGI MÚZEUM

1146 Budapest, Vajdahunyadvár.

Telefon: (1) 363-2711

Nyitva tartás: egész évben 10-17 óráig, szünnap: hétfő.

A Magyar Mezőgazdasági Múzeum gyűjteményeinek alapját a Millenniumi Kiállításra összegyűjtött néprajzi, mezőgazdasági, erdészeti, vadászati és halászati tárgyak alkotják. A tradicionális múlttal bíró "A vadászat - a vadgazdálkodás története" című kiállítás gazdag preparátum, vadászfegyver, vadászati eszköz és trófea anyaga a vadásztörténet egészét felöleli. A vadásztörténeti gyűjteményt a gótikus épületszárny emeletén találjuk, négy teremre tagozódva: fegyverterem, világrekord trófeák terme, nagyvadász terem, illetve a hozzá kapcsolódó képző- és iparművészeti kabinet. Az 1997-ben megnyílt "Vadászat a művészetben" című kiállítás nagyobbik felében az antikvitások, míg a terem kisebbik részében kortárs képzőművészek alkotásai kaptak helyet.

MAGYAR TERMÉSZETTUDOMÁNYI MÚZEUM

1431 Budapest, Ludovika tér 6.

Telefon: (1) 210-1085

Nyitva tartás: ápr. 1. - szept. 30.: 10-18 óráig, okt. 1. - márc. 31.: 10-17 óráig, szünnap: kedd.

A múzeum állattani, növénytani, embertani, ásvány- és kőzettani, valamint föld- és őslénytani részlegeken keresztül mutatja be a hazai élővilág kialakulását. Az "Ember és természet Magyarországon" című kiállítás azt a folyamatot kívánja nyomon követni, hogy milyen környezeti, természeti változásokon ment keresztül a Kárpát-medence a honfoglalástól napjainkig.

MÁTRA MÚZEUM

3200 Gyöngyös, Kossuth L. u. 40. Telefon: (37) 311-447

JELENLLEG ZÁRVA!

A felújítás 2007 elejére fejeződik be!

A kiállítás célja a vadászat, mint ősi foglalkozás bemutatása, népszerűsítése, a vadászati kultúra terjesztése. A gyűjtemény vadászati eszközök, preparátumok, trófeák segítségével mutatja be a vadászat, vadgazdálkodás fejlődéstörténetét. A bemutatott képzőművészeti alkotások között vadászati témájú olajfestmények, grafikák, metszetek láthatók.

MUNKÁCSY MIHÁLY MÚZEUM

5600 Békéscsaba, Széchenyi u. 9. Telefon: (66) 323-377

Nyitva tartás: K-V: 10-16 óráig

A "Pro Natura" című állandó kiállítás színes diorámák segítségével mutatja be a dél-alföldi élőhelyeket, illetve azok növény és állatvilágát. A bemutatón közel száz állatfajjal ismerkedhet meg a látogató.

NEMESKÉRI-KISS KÚRIA

2131 Göd, Nemeskéri-Kiss M. u. 33.

Nyitva tartás: egész évben.

A Nemeskéri-Kiss Kúria a 18. század végén épült, klasszicista stílusú műemléképület, amelynek jelenlegi funkciója elsősorban a vadászati emlékek, hagyományok és a vadászati kultúra ápolása, bemutatása. A kúriában a képző- és iparművészeti alkotások bemutatását 160 négyzetméteres galéria szolgálja. A vadászati képzőművészeti ritkaságok mellett Nemeskéri-Kiss Géza kiemelkedő szaktudású vadgazda, vadászíró emléket őrző szoba került kialakításra.

ŐRSÉGI VADÁSZATI KIÁLLÍTÁS

9946 Magyarzombafő, Fő u. 9. Telefon: (30) 956-6231

Nyitva tartás: K-V: 10-18 óráig

A kiállításon a vadászat tárgyi emlékei, a vadászattal kapcsolatos képzőművészeti alkotások, az Őrségben honos vadfajok preparátumai, trófeái, a környező országok, a távolabbi földrészek és Afrika jellegzetes vadászható vadfajai láthatók. A gyűjtemény érdekessége, hogy a hullott agancsok és trófeák elrendezése által a szarvas és őz agancsok fejlődése is nyomon követhető.

SOMOGY MEGYEI MÚZEUM

7410 Kaposvár, Fő u. 10.

Tél.: 82/314-114, 314-011, fax: (82) 312-822,

Nyitva tartás: márc. 11. - okt. 31.: 11-17 óráig, nov. 1. - márc. 10.: 10-15 óráig, szünnap: hétfő

A "Természeti Örökségünk" című állandó kiállítást 1994 novembere óta tekinthetik meg az érdeklődők. A Somogy megye természeti értékeit bemutató tárlat a megye legfontosabb természetes életközösségeivel, azok növény- és állatvilágával ismerteti meg a látogatókat.

TERMÉSZETRAJZI ÉS VADÁSZATI MÚZEUM

2700 Cegléd, Bede szél 5. Telefon: (53) 316-518

Nyitva tartás: péntekenként, illetve előzetes bejelentkezés alapján.

A múzeum vadászati eszközökön, trófeákon, állatpreparátumokon keresztül mutatja be a vadászat jelentőségét. A kiállítás különlegessége a rendellenes trófeagyűjtemény.

Összeállította: WALLENDUMS PÉTER

Frankonia

TRÓFEA KFT.

Vadászruházat és vadászati felszerelések, lábbelik széles választékával várjuk tisztelt Vásárlóinkat a Gödöllő, Isaszegi úti kereskedésünkbe. 200 m²-es kiskereskedelmi üzletünkben kényelmesen válogathatnak kínálatunkból.

Lábbeli vásár!
bakancsok, gumicsizmák, túracipők
10%-os kedvezménnyel

**Használja ki kedvezményünket,
változatlan minőség - kedvező ár!**

Várjuk Tisztelt Vásárlóink jelentkezését a
Gödöllő, Isaszegi úti Kis- és Nagykereskedelmi raktárunkban!

Cím: Gödöllő, Isaszegi út 168.

Postacím: 2101 Gödöllő Pf. 176.

Telefon: 06-28/420-760 Fax: 06-28/422-181

e-mail: trofeakft@invitel.hu

Nyitvatartási idő:

H,K,CS: 7,30-16-ig SZ: 7,30-18-ig P: 7,30-13-ig

Akción termékekre a további kedvezmény nem vonatkozik.
A kedvezmény a készlet erejéig tart

Éjjellátók

A fény erősítésére, láthatóvá tételére, többféle módszer ismert. A klasszikus megoldás képtranzformátor csövekkel működik. Ebben a szerkezetben a fény fókuszálására leginkább nagy fényerejű fényképezőgép objektíveket használnak (50-135 mm-ig) Ezek a láthatatlan sugarakat (ha infravörös fényel dolgozik) a képalkotó fókuszálóra vetítik. A beeső sugárzás a katódból negatív elektronokat léptet ki, mégpedig olyan energiával, mint a belépő sugár. A sokféle sugárzás közül (röntgen, ultraibolya), az infravörösé a legkisebb energiájú, ezért ezt több fokozatban erősíteni kell. A még mindig láthatatlan elektronokat elektródák között vezetik át, így egyrészt felgyorsítják, másrészt képpé formálják azokat. Ezután a cső túloldalán lévő fluoreszkáló ernyőre vetítik. Itt már, mint látható fény jelenik meg. Végül egy okulár lencsével a képet, a távcsövekhez hasonlóan, a szemünkhöz igazíthatjuk. Mivel az emberi szem felépítése olyan, hogy a legérzékenyebb a zöld fényre, a készülék a képet sárgászöld fényben látatja fluoreszkálni. Ezek a hagyományos éjjellátók is nagy fejlődésen mentek keresztül, hiszen már második és harmadik generációs megoldások is ismertek. (Pl. kötegelt üvegszál fényvezetést használnak.)

Az infravörös távcsövek több, nagy csoportja ismert. Az egyikben a kép erősítése olyan mértékű, hogy az élő test melegsugarait is érzékelik, sőt a tereptárgyak által összegyűjtött hőt is láthatjuk. (Ezt használja például a határőrség.) A másik csoportban infravörös fényvetőket alkalmaznak a tárgy megvilágítására, s a visszavert fényeket érzékeli a távcső. (Ezt az állatmegfigyelők, vadászok használják) Ma, a modern hadseregek csillag-fényerősítős éjjellátókkal dolgoznak, ahol az igen gyenge, bolygók-csillagok, távoli városok felhőkre vetített maradékfényét erősítik több fokozatban, látható erősségűre. Ezeket nevezzük passzív éjjellátóknak, vagyis maguk nem bocsátanak ki az ellenség által is érzékelhető infravörös fényt.

Megemlítek egy harmadik kategóriát is, nevezetesen a videokamerák fényérzékelőit, a CCD-eket. Ezek alakítják át a fényt elektromos árammá. Különlegességük, hogy egyszerre érzékelik a látható és a láthatatlan sugarakat. Azért, hogy ne legyen szellemkép, egy szűrővel megakadályozzák az infravörös fény bejutását a kamerába. Ha olyan a rendszer, hogy ez a szűrő kiiktatható, akkor a videokamera éjjellátóként is használható. Ezek jele: "0 lux", "Night shot", "Zero Lux IR Mode". (Ha a kamera "Color Night Shot" üzemi, az nem éjjellátós funkciójúl)

A világon sok cég gyárt éjjellátókat. Legismertebbek az orosz készülékek. Ezeknek a legelső darabjai elég kezdetlegesek voltak, a feltöltő transzformátorok, kondenzátorok magas frekvenciás, sípoló hangot adtak ki, ami az állatokat már messziről elriasztotta.

Az egyik legnagyobb szortimentben az amerikai Bushnell optikai gyár forgalmaz éjjellátókat. A ma készülékei modern, habosított puha műanyag borításúak, és sokszor beépített "felvilágosító", infravörös LED-diódájuk is van. Kaphatók egylencsés monokulár, vagy kétobjektíves binokulár felépítésben. A szokásos kereső távcső formájú-

ak annyiból jobbak, hogy nagy, széles látószögű kilátást adnak, sztereóhatású képpel. A monokulárok viszont egyszerűek, kicsit olcsóbbak, nem egyszer cserélhető az objektívjük. Ez azért jó lehetőség, mert pl. ha a cserre objektív gyújtótávolsága kétszerese az alap objektívnek (50mm-ről < 100mm-re), akkor a távcső nagyítása is a duplájára nő. Előnyük még, hogy egy közgyűrű közbeiktatásával fényképezőgépet, videokamerát is csatlakoztathatunk hozzá. Ilyen a Bushnell készülékek egyik legjobbjá, a Wolf-3 S készülék. Alapobjektívvel a nagyítása kétszeres (cserélhető), látószöge 100 méterre 40 méter. 2 db 1,5 Voltos, AAA mikroelemmel üzemel, van infravörös diódája, aminek a fénytét 2 fokozatban állíthatjuk. Ez a mono-kulár második generációs, vagyis a kapható egyik legmodernebb felépítésű, fényerősítése legalább 60000-szeres. A képe az egyik legjobb, amit láttam, magas kontrasztú, éles, tiszta képpel.

Szintén egylencsés, de csak első generációs felépítésű (15-30000-szeres fényerősítéssel), nem cserélhető objektíves, viszont jelentősen(!) olcsóbb árkategóriájú az Expedition 400-as. A Moonlight produkcióban gyártott kereső tökéletesen megfelel a kézi, terepi munkára. Nagyítása: 2,4 x-es, látómezője: 15 fokos. Tárgylencséje: f: 2,0/ 58 mm. Élessége 33 centimétertől a végtelenig állítható. Gyakorlatilag 15 métertől már jól használható. A szemlencséje + - 4 dioptria között állítható. Infravörös diódája a gyári prospektus szerint 25 méterig ad hasznos fényt. Használata egyszerű. Az élességet a tárgylencsén állíthatjuk, a szemüvegesek a szemlencsén korrigálhatják a dioptriát.

Ehhez a készülékhez teljesen hasonló formájú és üzemű a Power Plus 1,5 x 54, a Prowler 2,0 x 24, és a Savana 2,5 x 42-es típusok.

A Ranger 2,5 x 42-es éjjellátó binokuláris felépítésű, vagyis ugyanúgy használhatjuk, mint a kereső távcsöveket. A két lencserendszer között helyezkedik el a LED-diódás felvilágosító. A Ranger már magasabb árkategóriájú, hiszen két komplett fényerősítési rendszert tartalmaz.

A Bushnell választékából még két különlegesség érdemel említést. Az egyik a Pathfinder 2000 S 1 x 20. A fejpánttal rögzített binokulár éjszakai cserkelésen tehet jó szolgálatot. Az egyszeres nagyítás (vagyis nagyítás nélküli) abban segít, hogy akár terep-

járóban, vezetés közben is használjuk, hiszen nagyon nagy a látószöge, (100 méter távolságból, 70 méter a kilátás). LED-es lámpája van, s a szemvonalból, fel-le billenthető a készülék.

A másik a Sonic 2,5 x 42-es. Ez teljes értékű egylencsés távcső, amit összeépítettek egy hangerősítési rendszerrel. A rászertelt puskamikrofon összegyűjti az éjszaka neszeit, a távoli halk zörejeket, amit jól hallható hanggá erősít. Tartozéka egy fülhallgató pár, s a mikrofonra húzható, nyílt cellás, szélzúgást csökkentő szivacsabát. A készüléknek beépített LED-es illuminátora van, s 2 db ceruzaelemmel üzemel. Látómező: 100 méterre 26 m széles, éjszakai használat kb. 180 méterig, hanggyűjtési távolság kb. 80 méter.

Az éjjellátókhöz opcióként ötféle objektívet, kétféle közgyűrűt és két infravörös lámpát vásárolhatunk. (IR- 400-as: 75 mW-os, az IR 500-as: 150 mW-os, hullámhossz: 870 nm.)

Végül egy nem lényegtelen információ: a nyílt árusítású vadászboltok közül a legnagyobb Bushnell-választékot a budapesti Fővadász boltban találtam.

MAGYAROSI TAMÁS

Fegyvereit tartsa az előírásoknak megfelelő fémszekrényben!

Vadász, sport és egyéb lőfegyverek tárolására gyártott fémszekrények nagy választékban.

Vásároljon közvetlenül a gyártótól!

BOVAS Biztonságtechnika Kft
7150 Bonyhád, Zrínyi u.25.
tel.: 74-550-917 fax: 74-550-905
web: www.bovas.hu
e-mail: bovaskft@mail.eol.hu

FŐVADÁSZBOLT

Budapest, VIII. József crt. 66.

Tel/fax: 333-9430

H-P: 10-17 óráig Sz.: 10-13 óráig

Geop. 1865

golyos vadászfegyverek

10 x 42 mm
8 x 42 mm

14 - 1190 m
8 x 36 mm

B
Bushnell

www.fovadaszbolt.hu

FEGYVERJAVÍTÁS

Minden típusú lőfegyverjavítás, felújítás, agyazása, coltávcsőszereplés, helyettesítés, vizsgáztatása és értékelése

gyári alkatrészekkel történt javítás

Szent Róbert utca Kft
7400 Kaposvár, Árkád 3. u. 53. Tel: 022480050

MINDEN VADÁSZ SZÁMÁRA ELÉRHETŐ ÁRON CSÚCSMINŐSÉG SEHENDER FEGYVER OPTIKÁK ÉS ÉJJELLÁTÓ KÉSZÜLÉKEK

Éjjellátó készülékeink magas minőséget képviselnek elérhető áron!

Termékeink:

SEHENDER NV2000

SEHENDER WH20

SEHENDER WH20-II

Fegyver optikáink széles választékban kaphatóak.

A fegyver optikák 22 félévűlkeresztet készülnék

melyből 11 világító szálkereszt.

További csúcs minőségű vadásztörök vadászképek

POSTAKÜLDŐ SZOLGÁLAT

Bővebb felvilágosítás: Tel: 0623-520096 / 097

Mobil: 0620/9241959 vagy 0620/4490607

e-mail: postmaster@szmv2002servicekft.axelero.net

SZMV 2002 Service Kft. 2030 Érd, Jegyző utca 10.

A legkönnyebb
távcső a tökéletes
élvezethez.

Swarovski Optik

EL 8x32 és 10x32

**A hegyen és a sztyeppén,
magaslesen, cserkelésnél:**

A Swarovski EL 32 kereső
távcsővel új lehetőségek
nyílnak a vadászok számára.
Az új, kompakt építési mód-
nak köszönhető csekély súly
a megszokott, igényes
minőségben egyedülálló
kombinációját képezi a
kézhezállóságnak és
a legmagasabb optikai
teljesítménynek.

SWAROVSKI

OPTIK

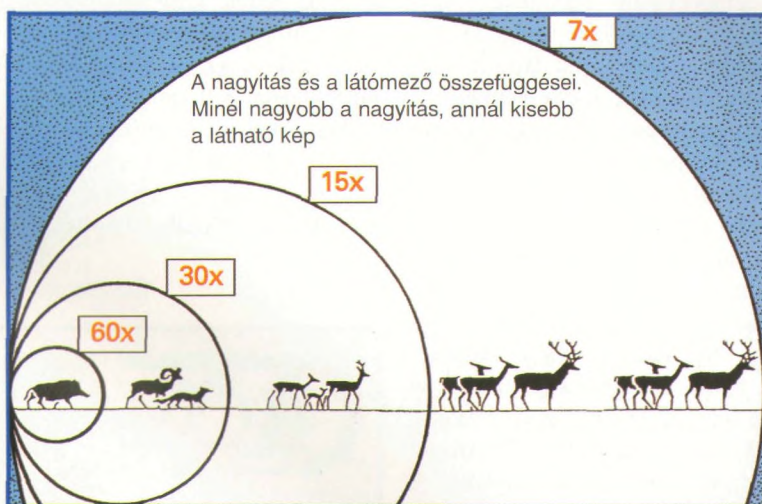
Swarovski Optik Magyarország

06-30/3312161

Milyen távcsövet használjunk?

A látcsőben a valóságból egy kör ala-
kú metszetet látunk. E kör átmérőjét
nevezük látómezőnek. Látcsőveknél
és spektíveknél a látószögöt 1000,
míg céltávcsőveknél 100 méterre adják
meg. Gyakran fokban is megadják
a látószög méretét. Minél nagyobb
a látcső nagyítása, annál kisebb a lá-
tómező. Hajtásban a nagy látómezőre,
ezért kis nagyítású távcsőre van
szükségünk, míg magashegyi vadásza-
tokon, ahol gyakran nagy távolságra
kell lőni, a nagy nagyítás a legfonto-
sabb, a látómező csak másodlagos.

pupillája a kor előrehaladtával szű-
kül, fiatal korban még ki tudjuk
használni a nagyobb fényerejű 8x56-
os távcső nyújtotta előnyöket, addig
idősebb korban már egy 8x42-es
látcső is a szem által befogadni ké-
pes maximumot nyújthatja. Hosszan
tartó (fél óra, vagy a felett) megfi-
gyelésre mindig a szemünk maximá-
lis pupillájánál valamivel nagyobb ki-
lépő-pupillájú távcsövet válasszunk.
Ez különösen fontos szürkületben,
mert ha a kilépőpupilla kisebb mint
a szem pupillája, előfordulhat, hogy

Általánosan a legfontosabbnak tar-
tott jellemző a nagyítás, ami megad-
ja, hogy a megfigyelt tárgy mennyi-
vel tűnik közelebbinek a valóságos-
nál. Egy 10-szeres nagyítású látcső,
pl. a 100 m-re álló őzbakot akkorá-
ra nagyítja, mintha azt 10 m-ről lát-
nánk szabad szemmel. (100m/10x-es
nagyítás=10m). Vadászathoz általában
7-es, 8-as, esetleg 10-es nagyítású
keresőtávcsőveket használunk, egy-
részt a minél kisebb képrezegés,
másképp a pontosabb bírálat miatt.

Egy távcső elméleti fényerejét a
tárgylencse és a kilépőpupilla mérete
határozza meg. Csak emlékeztetőül:
a távcső kilépőpupilla átmérőjét úgy
kapjuk meg, ha a tárgylencse átmé-
rőjét osztjuk a nagyítással, azaz pl.
 $56:8 = 7$ mm, ill. $42:8 = 5,25$ mm.
Minél nagyobb a szem természetes
pupillamérete, annál magasabb fény-
erejű, kilépő pupillájú távcsövet ér-
demes használunk. Mivel a szem

a látcsővel már azt sem látjuk,
amit szabad szemmel még igen.

A szürkületi érték a nagyítás
és a tárgylencseátmérő szorzatának
négyzetgyöke. Ez azt jelenti, hogy
a világon minden azonos nagyítású
és tárgylencse-átmérőjű távcsővének
azonos a szürkületi értéke. A szür-
kületi értéknek a vadászati gyakor-
latban semmi jelentősége sincsen.
Sokkal fontosabb a kilépőpupilla
lehető legnagyobb mérete. Fontos
tudni, hogy egy szem kb. 15 száza-
lékkal rosszabbul lát, ha csak azt
az egyet használjuk, mintha mindkét
szemet együttesen használjuk.
Előfordulhat, hogy a 8x56-os
látcsőnkkel még tökéletesen látjuk
szürkületben a célt, ugyanakkor
a 8x56-os céltávcsőnkkel már nem.
Ügyelnünk kell arra, hogy az optikai
eszközaink megfeleljenek egymásnak
és céljainknak.

RÁSKAI KISS ZSOLT